

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σωτηρία Τζιβινίκου

Νεοελληνική γλώσσα

Μικροί Εξερευνητές της Γλώσσας

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Νεοελληνική γλώσσα

**Μικροί Εξερευνητές
της Γλώσσας**

**Β΄ Δημοτικού
3^ο τεύχος**

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Συντονίστρια/Αξιολογήτρια

Αξιολογήτρια

Αξιολογήτρια

Τεχνικός Εμπειρογνώμονας

Επικουρικός Εμπειρογνώμονας

**Υπεύθυνος του μαθήματος/γνωστικού
αντικειμένου στο πλαίσιο της Πράξης**

Καλιακάτσου Ιωάννα, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*

Καραπιπέρη Θεοδώρα, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*

Νικολακοπούλου Αικατερίνη, *Εν ενεργεία Εκπαιδευτικός*

Πρέμτου Κυριακή, *Πτυχιούχος Πληροφορικής*

Θεοδωράκη Αλεξάνδρα, *Διπλωματούχος τεχνολογίας
γραφιστικών τεχνών*

Αθανάσιος Γιαννίκας, *Σύμβουλος Α΄ ΙΕΠ, Μέλος
της Επιστημονικής Ομάδας Έργου (ΕΟΕ) της Πράξης*

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ 6010165 στο Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή» 2021-2027

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Υπεύθυνη Πράξης

Πολυξένη Μπίλλα

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Προϊσταμένη Τμήματος Β΄ Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού

Αναπληρώτρια Υπεύθυνη Πράξης

Άννα-Αικατερίνη Λυκούρη

Σύμβουλος Α΄ του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

**«Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης»
και το Πρόγραμμα «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή»**

Σωτηρία Τζιβινίκου

Νεοελληνική γλώσσα
Μικροί Εξερευνητές
της Γλώσσας

Β΄ Δημοτικού
3^ο τεύχος

Συγγραφέας

Συμβολή στην ανάπτυξη του πρωτογενούς
εκπαιδευτικού υλικού

Εικονογράφηση/Γραφιστική Επιμέλεια

Σελιδοποίηση

Φιλολογική Επιμέλεια

Υπεύθυνη του μαθήματος
κατα τη συγγραφή

Προεκτυπωτικές Εργασίες

Σωτηρία Τζιβνίκου, Ph.D. Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Λουάρη Μαρίνα, Ph.D. ΕΔΙΠ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Μπέσσα Σπυριδούλα, MEd Υπ. Διδάκτορας Φιλόλογος

Ιωάννα Βαριά, Γραφίστρια - Εικονογράφος

Αικατερίνη Γιαννίτση, Γραφίστρια

Ιωάννα Βαριά, Γραφίστρια - Εικονογράφος

Μπέσσα Σπυριδούλα, MEd Υπ. Διδάκτορας Φιλόλογος

Σωτηρία Τζιβνίκου, Ph.D. Επίκουρη Καθηγήτρια
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Readnet Publications IKE

Πνευματικά Δικαιώματα Κειμένων

Το παρόν διδακτικό πακέτο διατίθεται αποκλειστικά για χρήση στα σχολεία, σύμφωνα με τους όρους που θα καθοριστούν από το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού. Τα κείμενα που περιλαμβάνονται σε αυτό, προέρχονται από τις εξής πηγές:

Κείμενα με αναφερόμενη πηγή και προέλευση. Ορισμένα κείμενα έχουν αντληθεί από δημοσιευμένες πηγές. Για αυτά τα κείμενα αναφέρεται η πηγή και η προέλευσή τους, και η χρήση τους γίνεται σύμφωνα με τους όρους πνευματικής ιδιοκτησίας που ισχύουν για τις πηγές αυτές.

Διασκευές δημοσιευμένων κειμένων από τη συγγραφική ομάδα. Η συγγραφική ομάδα έχει διασκευάσει κείμενα που προέρχονται από δημοσιευμένες πηγές, με στόχο την προσαρμογή τους στις ανάγκες του παρόντος διδακτικού έργου. Για τα διασκευασμένα κείμενα αναφέρεται πάντα η αρχική πηγή και προέλευση, ενώ η διασκευή καλύπτεται από τα δικαιώματα της παρούσας έκδοσης.

Πρωτότυπα κείμενα της συγγραφικής ομάδας. Τα υπόλοιπα κείμενα έχουν αναπτυχθεί εξ ολοκλήρου από τη συγγραφική ομάδα για τις ανάγκες του παρόντος έργου. Τα πρωτότυπα κείμενα προστατεύονται από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας, και οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή χρήση τους επιτρέπεται μόνο για τους σκοπούς του έργου.

Πνευματικά Δικαιώματα Εικόνων

Οι εικόνες που περιλαμβάνονται σε όλα τα τεύχη του παρόντος διδακτικού πακέτου έχουν χρησιμοποιηθεί σύμφωνα με τους όρους χρήσης και τις άδειες που παρέχονται από τις πηγές τους. Συγκεκριμένα:

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από τη βιβλιοθήκη του Canva.com ενσωματώνονται στο παρόν έργο με βάση τους όρους άδειας χρήσης που προβλέπονται από την πλατφόρμα. Το έργο συμμορφώνεται με την πολιτική εμπορικής και μη εμπορικής χρήσης όπως αναφέρεται στον επίσημο ιστότοπο του Canva.com.

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από τη βιβλιοθήκη του Freepik.com έχουν αποκτηθεί και χρησιμοποιούνται σύμφωνα με την άδεια χρήσης της πλατφόρμας. Όπου απαιτείται, αναφέρονται οι δημιουργοί, όπως προβλέπεται από την άδεια χρήσης.

Οι εικόνες που έχουν αντληθεί από ανοιχτές πηγές στο διαδίκτυο χρησιμοποιούνται μόνο εφόσον συνοδεύονται από σαφή άδεια χρήσης που επιτρέπει τη χρήση τους για εκπαιδευτικούς σκοπούς. Έχει καταβληθεί κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους όρους χρήσης τους. Σε περίπτωση που κάποια εικόνα παραβιάζει δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, η χρήση της δεν είναι εσκεμμένη και θα αφαιρεθεί άμεσα κατόπιν σχετικής ειδοποίησης.

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΟΜΑΔΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΕ
ΖΕΥΓΑΡΙΑ**

ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**ΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ
ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ,
ΣΤΟΝ ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΟ
ΠΙΝΑΚΑ**

Πανοραμικός πίνακας Διδακτικών Ενότητων και εβδομαδιαίος χρονοπρογραμματισμός

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά θεματικό πεδίο ανά θεματική ενότητα		
Διδακτική Ενότητα (ΔΕ) (4 εβδομάδες)	6η Διδακτική Ενότητα: Ταξίδια και εξερευνήσεις σελ. 8	7η Διδακτική Ενότητα: Αγάπη για τη βιβλιοθήκη και το διάβασμα σελ. 38
Διδακτική Υποενότητα (ΔΥ) (9 ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΥ 1: Η σημασία των ταξιδιών. • ΔΥ 2: Ταξιδεύοντας σε διαφορετικά μέρη. • ΔΥ 3: Η προετοιμασία για ένα ταξίδι. • ΔΥ 4: Επανάληψη: Η εμπειρία των ταξιδιών. 	<ul style="list-style-type: none"> • ΔΥ 1: Ανακαλύπτοντας τη μαγεία των βιβλίων. • ΔΥ 2: Η επίσκεψη στη βιβλιοθήκη. • ΔΥ 3: Μαθαίνοντας τον κόσμο από τα βιβλία. • ΔΥ 4: Επανάληψη: Η δύναμη της ανάγνωσης.
1ο Θεματικό Πεδίο Προσληπτικές και παραγωγικές δεξιότητες (2 ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγνωση με επιτονισμό. • Σιωπηλή ανάγνωση και εξαγωγή νοήματος. • Ενεργοποίηση φαντασίας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ακρόαση και κατανόηση προφορικού λόγου. • Παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου.
2ο Θεματικό Πεδίο Κειμενικοί τύποι και πολυτροπικότητα (2 ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Διαισθητική αναγνώριση διαφορών περιγραφικών και αφηγηματικών κειμένων. • Κείμενα οδηγίων - Χάρτες. 	<ul style="list-style-type: none"> • Παραγωγή πολυτροπικών κειμένων.
3ο Θεματικό Πεδίο Γραμματική περιγραφή (2 ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Οριστικό και Αόριστο άρθρο. • Προσωπικές & ερωτηματικές αντωνυμίες. • Πληθυντικός ευγενείας. 	<ul style="list-style-type: none"> • Χρονικές βαθμίδες και επιρρήματα χρόνου. • Επιρρήματα τόπου και περιγραφή χώρου. • Σύνταξη ερωτηματικών - καταφατικών - αρνητικών προτάσεων. • Βεβαιωτικές γλωσσικές πράξεις.
4ο Θεματικό Πεδίο Λεξιλόγιο (2 ώρες)	<ul style="list-style-type: none"> • Οικογένειες λέξεων. • Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις. • Κατανόηση σταθερής γραφής θέματος. 	<ul style="list-style-type: none"> • Οικογένειες λέξεων. • Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις. • Κατανόηση σταθερής γραφής θέματος.
5ο Θεματικό Πεδίο Ανάγνωση βιβλίων (1 ώρα)	<ul style="list-style-type: none"> • Αισθητική απόλαυση κειμένου. • Ανάγνωση πληροφοριακών κειμένων - άντληση πληροφοριών. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανάγνωση παιδικών ποιημάτων. • Ακρόαση μελοποιημένων ποιημάτων. • Δημιουργία ομοιοκατάληκτων στίχων. • Εντοπισμός βασικών χαρακτηριστικών βιβλίων.

6

ΤΑΞΙΔΙΑ ΚΑΙ ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ

Χρονοπρογραμματισμός 4 εβδομάδων/ υποενοτήτων διδασκαλίας

1^η Διδακτική Υποενοότητα

Η σημασία
των ταξιδιών.

2^η Διδακτική Υποενοότητα

Ταξιδεύοντας σε
διαφορετικά μέρη.

ΤΑΞΙΔΙΑ ΚΑΙ
ΕΞΕΡΕΥΝΗΣΕΙΣ

4^η Διδακτική Υποενοότητα

Επανάληψη:
Η εμπειρία των
ταξιδιών.

3^η Διδακτική Υποενοότητα

Η προετοιμασία
για ένα ταξίδι.

ΜΕ ΤΙ ΘΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ Σ' ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ:

1. θα γνωρίσουμε τόπους στην Ελλάδα,
2. θα συζητήσουμε για την αξία των ταξιδιών,
3. θα γνωρίσουμε και άλλους τόπους,
4. θα αναζητήσουμε τόπους στο χάρτη.

ΕΜΦΑΣΗ ΘΑ ΔΩΣΟΥΜΕ:

1. στα οριστικά και αόριστα άρθρα,
2. στις ετυμολογικά συγγενείς λέξεις,
3. στις προσωπικές αντωνυμίες,
4. στη διαφορά άρθρων και αδύναμων τύπων προσωπικής αντωνυμίας,
5. στις ερωτηματικές αντωνυμίες,
6. στον πληθυντικό ευγενείας.

Γιατί τα ταξίδια είναι σημαντικά για τον άνθρωπο;

Τι ξέρουμε και τι μπορούμε να μάθουμε...

- Πηγαίνουμε στο χωριό του παππού και της γιαγιάς.
- Πηγαίνουμε σε άλλους πλανήτες.
- Πηγαίνουμε όπου θέλουμε.

Ώρα για παιχνίδι!

1. Δείτε τις εικόνες.

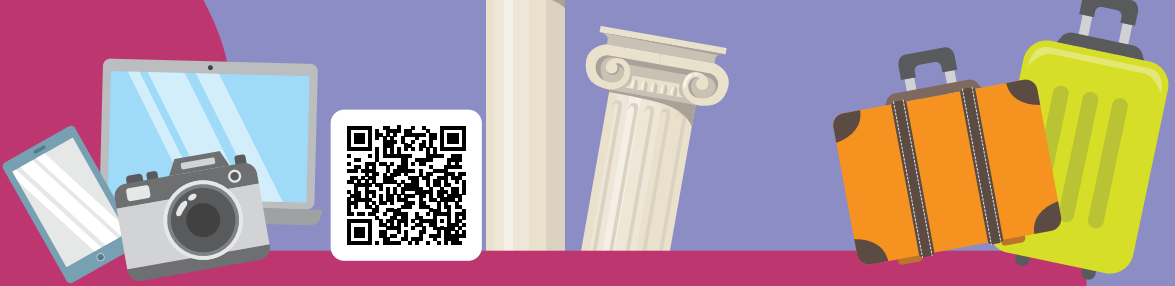
2. Συζητήστε και ανταλλάξτε σκέψεις.

3. Κάντε ιδεοθύελλα!

- Τι δείχνουν;
- Ποια σας άρεσε περισσότερο και γιατί;
- Τι σχέση έχουν οι εικόνες αυτές με το μάθημα;

6.1

Το ταξίδι του Χασάν στην Ελλάδα

Ο Χασάν ζούσε σε μια χώρα μακρινή. Από μικρός άκουγε για την Ελλάδα και η περιέργειά του συνεχώς αυξανόταν. Όνειρό του ήταν να επισκεφτεί αυτή τη μακρινή χώρα και να γνωρίσει από κοντά όσα είχε διαβάσει στα βιβλία.

Και πραγματικά! Μια μέρα το όνειρό του θα γινόταν πραγματικότητα. Το σχολείο τους συνεργαζόταν με ένα σχολείο στην Ελλάδα και μαθητές από τη χώρα του θα ταξίδευαν εκεί μαζί με τους δασκάλους τους, στο πλαίσιο μιας εκπαιδευτικής ανταλλαγής.

Ο Χασάν και η ομάδα του έφτασαν στο σχολείο των Ελλήνων μαθητών, σε ένα χωριό κοντά στους Δελφούς. Εκεί γνώρισαν τον Κωνσταντίνο, τη Νεφέλη και τη δασκάλα τους, την κυρία Ευτυχία. Το σχολείο είχε οργανώσει δραστηριότητες για τους επισκέπτες. Σε ένα μάθημα ιστορίας, οι μαθητές έμαθαν για την Πυθία, την ιέρεια του μαντείου των Δελφών. «Λένε πως οι απαντήσεις της ήταν αινιγματικές», είπε η κυρία Ευτυχία, «και οι άνθρωποι ταξίδευαν από μακριά για να τις ακούσουν.»

Η ξενάγηση στον αρχαιολογικό χώρο των Δελφών ήταν γεμάτη ανακαλύψεις. Ο Χασάν έμεινε εντυπωσιασμένος μπροστά στον Ομφαλό της Γης, το ιερό λίθινο σύμβολο που οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν πως βρισκόταν στο κέντρο του κόσμου. Ο αέρας μύριζε πεύκο και χώμα, και καθώς περπατούσαν ανάμεσα στα αρχαία μάρμαρα, μπορούσαν να φανταστούν πώς ζούσαν οι άνθρωποι πριν από χιλιάδες χρόνια.

Όμως, το ταξίδι δεν ήταν χωρίς προκλήσεις. Ο Χασάν και οι φίλοι του έπρεπε να συνηθίσουν το διαφορετικό φαγητό και να προσαρμοστούν σε μια νέα κουλτούρα. Σε μια στιγμή αμηχανίας, ο Χασάν δίστασε να δοκιμάσει τον μουσακά, αλλά με την παρότρυνση των νέων του φίλων, το δοκίμασε και εντυπωσιάστηκε από τη μοναδική γεύση του!

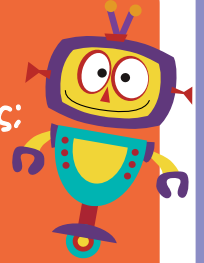
Καθώς οι μέρες περνούσαν, η φιλία ανάμεσα στα παιδιά δυνάμωνε. Έπαιξαν παραδοσιακά παιχνίδια, μοιράστηκαν ιστορίες για τις χώρες τους και γέλασαν με τα διαφορετικά έθιμά τους. Όταν ήρθε η ώρα της αναχώρησης, όλοι ένιωθαν πως είχαν κερδίσει κάτι πολύτιμο: τη γνώση πως, παρόλο που προέρχονταν από διαφορετικά μέρη, μπορούσαν να βρουν κοινά σημεία και να γίνουν φίλοι.

**Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις.
Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το κείμενο
όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!**

- Ποιο ήταν το όνειρο του Χασάν;
- Τι έμαθαν οι μαθητές στο μάθημα ιστορίας;
- Ποιο αρχαιολογικό εύρημα εντυπωσίασε τον Χασάν στους Δελφούς;
- Τι δοκίμασε ο Χασάν και πώς ένιωσε για αυτό;
- Τι πιστεύεις ότι σκέφτηκε ο Χασάν, όταν είδε από κοντά τα αρχαία μνημεία των Δελφών;
- Αν μπορούσες να μιλήσεις με έναν αρχαίο Έλληνα, τι θα τον ρωτούσες;
- Αν μπορούσες να οργανώσεις ένα δικό σου ταξίδι στην Ελλάδα, ποια μέρη θα επισκεπτόσουν και γιατί;
- Πώς πιστεύεις ότι ο Χασάν και οι φίλοι του ξεπέρασαν τις δυσκολίες της γλώσσας;
- Φαντάσου ότι ένας νέος μαθητής από άλλη χώρα έρχεται στο σχολείο σου. Πώς θα τον καλωσόριζες και τι θα του έδειχνες;

**Συζητήστε στην ομάδα σας και περιγράψτε τι θα κάνατε,
αν ο Χασάν επισκεπτόταν το σχολείο και τον τόπο σας.
Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σας βοηθήσουν:**

- Πώς θα τον υποδεχόσασταν;
- Τι θα του δείχνατε από το σχολείο σας;
- Ποια παιχνίδια ή δραστηριότητες θα κάνατε μαζί του;
- Τι φαγητό θα του προτείνατε να δοκιμάσει;
- Αν μπορούσατε να του δείξετε ένα μέρος από τον τόπο σας, ποιο θα ήταν και γιατί;

6.1

Τώρα μπορείτε να περιγράψετε τον τόπο (πόλη ή χωριό) που βρίσκεται το σχολείο σας. Σημαντική βοήθεια θα σας δώσουν οι ερωτήσεις που ακολουθούν.

Σε ποιο σημείο βρίσκεται το σχολείο σας; Είναι στο κέντρο της πόλης ή του χωριού σας ή σε κάποιο άλλο μέρος;

Τι υπάρχει στον περίγυρο του σχολείου ή του σχολικού κτιρίου;

Τι σας κάνει μεγαλύτερη εντύπωση από αυτά που υπάρχουν γύρω από το σχολείο;

Τι θα αλλάζατε στο μέρος που βρίσκεται το σχολείο σας;

Τι θα θέλατε να υπάρχει εκεί κοντά που δεν το έχει τώρα;

Αφού έχετε συγκεντρώσει τις βασικές πληροφορίες, προσπαθήστε να περιγράψετε προφορικά την τοποθεσία του σχολείου σας. Στη συνέχεια ζωγραφίστε το σχολείο σας μαζί και τη γύρω περιοχή του (για παράδειγμα τους δρόμους που είναι κοντά στο σχολείο ή το πάρκο που βρίσκεται εκεί κοντά).

Παρατηρούμε τις παρακάτω προτάσεις και συζητούμε τις διαφορές.

Χθες **ένας** κύριος επισκέφτηκε **το** σχολείο μας.

Χθες **ο** κύριος Αγησίλαος επισκέφτηκε **το** σχολείο μας.

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ

Τις λεξούλες **ο - η - το** τις χρησιμοποιούμε, όταν αναφερόμαστε σε κάτι που το γνωρίζουμε και ονομάζονται **ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΑΡΘΡΑ**.

Πολλές φορές όμως, όταν κάτι ή κάποιον δεν τον γνωρίζουμε ή μιλάμε για κάτι γενικά, τότε χρησιμοποιούμε τις λεξούλες **ένας- μία - ένα**.

Αυτές ονομάζονται **ΑΟΡΙΣΤΑ ΑΡΘΡΑ**.

Μία μέρα θα πάμε επίσκεψη σε **ένα** μουσείο.

Την Πέμπτη θα επισκεφτούμε **το** μουσείο της πόλης μας.

Διαβάστε με προσοχή τις παρακάτω προτάσεις. Στη συνέχεια, βρείτε και υπογραμμίστε τα οριστικά άρθρα.

Ο Χασάν κάθε πρωί ετοιμάζεται για το σχολείο του.

Παρακολουθεί τα μαθήματα.

Περισσότερο του αρέσουν η αριθμητική και η ιστορία.

Επίσης του αρέσουν τα διαλείμματα, γιατί παίζει με τους φίλους του.

Τα αγαπημένα του παιχνίδια είναι το κυνηγητό και το κρυφτό.

Ο Χασάν άκουγε τις ιστορίες για την Ελλάδα.

Τώρα γράψτε τα άρθρα μαζί με τα ουσιαστικά που τα συνοδεύουν.

Τι παρατηρείτε; _____

Γράψτε ξανά τις παρακάτω προτάσεις και βάλτε το αόριστο άρθρο στη θέση του οριστικού άρθρου.

Ο ψαράς ψαρεύει. Ένας ψαράς ψαρεύει.

Ο θόρυβος ήταν δυνατός. ....

Η γυναίκα τρέχει. ....

Το παιδί τρώει. ....

Η καρέκλα έσπασε. ....

Η γιορτή θα γίνει. ....

Προσπαθήστε τώρα να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με την σωστή λεξούλα.

(ο, ένας) ..... δάσκαλος της Τετάρτης τάξης είναι πάντα γελαστός.

(η, μια) ..... μέρα θα πάμε στην παιδική χαρά.

(την, μία) ..... Τρίτη έχουμε γυμναστική.

(το, ένα) ..... παιδί από την τάξη μας χτύπησε.

Εκείνο (το, ένα) ..... παιδί που βλέπεις είναι φίλος μου.

(ένας, ο) ..... παππούς μου αγόρασε καινούργιο ποδήλατο.

Θυμήθηκες να βάλεις κεφαλαίο γράμμα στην αρχή των προτάσεων; Έλεγξε το τώρα και κάνε τη διόρθωση, όπου χρειάζεται!

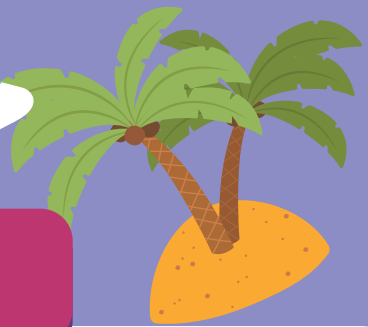
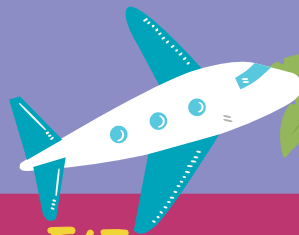
Σκεφτείτε και γράψτε δύο προτάσεις. Στη μία χρησιμοποιήστε το οριστικό άρθρο και στην άλλη το αόριστο.

.....

.....

.....

.....

Τα ταξίδια

Καλοκαίρι! Ο ήλιος έκαιγε δυνατά, τα τζιτζίκια τραγουδούσαν ασταμάτητα και το σαλόνι της οικογένειας είχε γεμίσει βαλίτσες, πεταμένα ρούχα και καπέλα. Η Μαρία και ο Γιάννης έτρεχαν γύρω-γύρω, ενθουσιασμένοι για τις διακοπές τους.

- Θέλω να πάμε σε νησί! Να κολυμπάμε όλη μέρα, φώναξε η Μαρία, πηδώντας στον καναπέ.

- Όχι, καλύτερα στο βουνό! Να κάνουμε πεζοπορία και να βρούμε κρυμμένα μονοπάτια, αντέδρασε ο Γιάννης, σηκώνοντας τα χέρια του.

- Εγώ προτιμώ μια μεγάλη πόλη, να δούμε μουσεία και να φάμε διαφορετικά φαγητά, είπε ο μπαμπάς, ενώ δίπλωνε έναν χάρτη.

- Γιατί δεν αποφασίζουμε όλοι μαζί; πρότεινε η μαμά.

Τα παιδιά σταμάτησαν για λίγο να σκεφτούν. Το βουνό είχε δροσιά, η θάλασσα παιχνίδια, η πόλη περιπέτεια. Ήταν τόσο δύσκολο να διαλέξουν!

- Και πώς θα ταξιδέψουμε; Με αεροπλάνο, πλοίο, αυτοκίνητο; ρώτησε η Μαρία με ανυπομονησία.

- Μου αρέσει το πλοίο! Να βλέπω το νερό να αστράφτει στον ήλιο, είπε ο Γιάννης.

- Όμως, στο αυτοκίνητο μπορούμε να σταματάμε όπου θέλουμε, διαφώνησε η μαμά.

- Αν πάμε στο βουνό, μπορώ να πάρω και το φουσκωτό μου δελφίνι; ρώτησε ο Γιάννης, κάνοντας όλους να ξεσπάσουν σε γέλια.

Ύστερα από συζήτηση, αποφάσισαν να πάνε λίγες μέρες στη θάλασσα και λίγες στο βουνό.

- Τέλεια! Θα έχει απ' όλα, είπε η Μαρία.

- Ναι! Και θα φτιάξω λίστα με όλα τα πράγματα που πρέπει να πάρουμε, είπε ο Γιάννης.

- Μόνο μην ξεχάσεις να αφήσεις χώρο για ρούχα! είπε η μαμά γελώντας.

Το βράδυ, καθώς μάζευαν τα τελευταία πράγματα, η Μαρία κοίταξε έξω από το παράθυρο.

- Ανυπομονώ να δω καινούργια μέρη, είπε.

- Κάθε ταξίδι είναι μια περιπέτεια, απάντησε ο μπαμπάς. Μαζεύουμε εικόνες, ιστορίες και στιγμές που θυμόμαστε για πάντα!

Η μαμά χαμογέλασε.

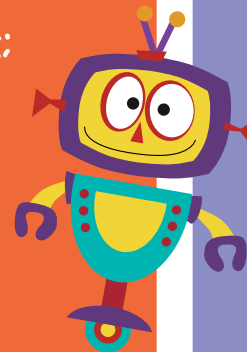
- Οι διακοπές αρχίζουν από τη χαρά της προετοιμασίας! Και το πιο σημαντικό; Κάθε ταξίδι μάς γεμίζει νέες εμπειρίες, μας μαθαίνει πράγματα και μας κάνει πιο πλούσιους σε αναμνήσεις και γνώσεις!

**Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις.
Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το κείμενο
όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!**

- Τι συζητούσε η οικογένεια της Μαρίας και του Γιάννη;
- Ποιοι ήταν οι προορισμοί που πρότειναν τα μέλη της οικογένειας;
- Τι ήθελε να πάρει μαζί του ο Γιάννης στο βουνό, κάνοντας όλους να γελάσουν;
- Τι απόφαση πήραν τελικά για τις διακοπές τους;
- Αν ήσουν στη θέση της Μαρίας ή του Γιάννη, ποιον προορισμό θα διάλεγες και γιατί;
- Γιατί νομίζεις ότι ήταν δύσκολο να αποφασίσουν όλοι μαζί τον προορισμό τους;
- Ποια είναι η δική σου αγαπημένη ανάμνηση από ένα ταξίδι;
- Πώς πιστεύεις ότι ένα ταξίδι μπορεί να μας κάνει πιο πλούσιους σε εμπειρίες;
- Τι προετοιμασίες πιστεύεις ότι χρειάζονται πριν από ένα ταξίδι;

Αντίγραψε το παρακάτω απόσπασμα του κειμένου.

Οι διακοπές αρχίζουν από τη χαρά της προετοιμασίας! Και το πιο σημαντικό; Κάθε ταξίδι μάς γεμίζει νέες εμπειρίες, μας μαθαίνει πράγματα και μας κάνει πιο πλούσιους σε αναμνήσεις και γνώσεις!

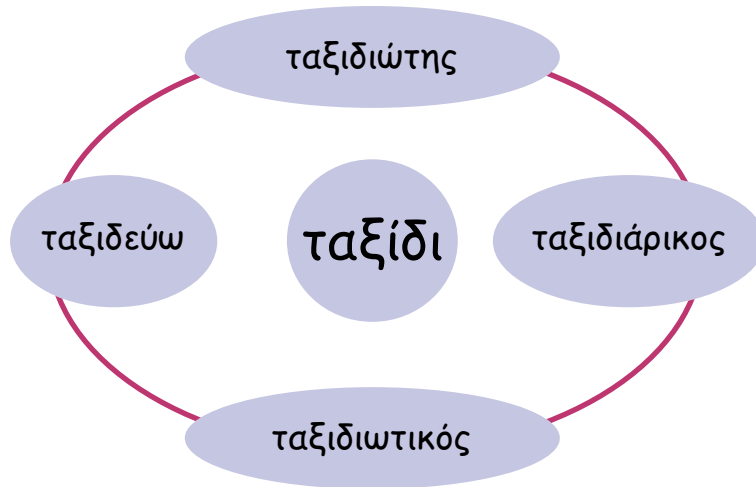

6.2

ΜΑΘΑΙΝΩ

ΓΙΑ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

Κάθε λέξη έχει την οικογένειά της. Από μία λέξη βγαίνουν και άλλες λέξεις και το βασικό τμήμα της νέας λέξης γράφεται το ίδιο με την αρχική!

Συζητάμε στην ομάδα μας, βρίσκουμε και γράφουμε όσο περισσότερες λέξεις μπορούμε από την ίδια οικογένεια με την αρχική.

κακολαίρι .....

θάλασσα .....

αέρας .....

καιρός .....

ΜΑΘΑΙΝΩ

Οι λέξεις που παίρνουν την θέση των ονομάτων λέγονται προσωπικές αντωνυμίες.

Διαβάστε τις παρακάτω προτάσεις. Παρατηρήστε σε κάθε ζευγάρι τι διαφορά υπάρχει!

Η **Μαρία** τρέχει στην αυλή. **Αυτή** τρέχει

Ο **Τάσος** ψαρεύει. **Αυτός** ψαρεύει.

Το **γατάκι** πεινάει. **Αυτό** πεινάει.

Ενικός αριθμός

α' πρόσωπο	εγώ	εμένα	μου, με
β' πρόσωπο	εσύ	εσένα	σου, σε
γ' πρόσωπο	αυτός αυτή αυτό	αυτού αυτής αυτό	τη, το, του, της, τον, την

Πληθυντικός αριθμός

α' πρόσωπο	εμείς	εμάς	μας
β' πρόσωπο	εσείς	εσάς	σας
γ' πρόσωπο	αυτοί αυτές αυτά	αυτών αυτούς αυτές	τους, τις, τα, τες

ΠΡΟΣΟΧΗ!

Δεν μπερδεύουμε τις αντωνυμίες (τη, το, του, της, τον, την, τους, τις, τα) με τα άρθρα.

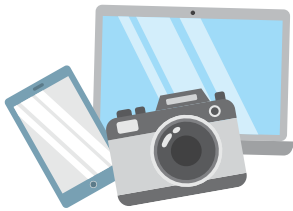
Τα άρθρα μπαίνουν μπροστά από τα ουσιαστικά και τα επίθετα.

Οι αντωνυμίες μπαίνουν πριν από τα ρήματα ή μετά από αυτά.

Στον παρακάτω διάλογο υπογράμμισε τις προσωπικές αντωνυμίες.

- Εγώ προτιμώ το κυνηγητό. Νομίζω ότι και εσύ το προτιμάς.
- Εμένα εννοείς; Ναι, μου αρέσει το κυνηγητό.
- Εγώ δεν είμαι σίγουρη, αν αρέσει στον Θάνο.
- Εννοείς αυτό το αγόρι που κάθεται μόνο του;
- Ναι, αυτόν. Ας τον φωνάξουμε να έρθει στην παρέα μας.

Προσπάθησε τώρα να συμπληρώσεις τις αντωνυμίες που λείπουν στις παρακάτω προτάσεις.

..... θα πάμε να παίξουμε. .... θα έρθεις μαζί .....

..... αρέσουν τα ταξίδια; ..... γεμίζουν εμπειρίες.

..... είπα να μη ..... ενοχλείς. .... προσπαθώ να διαβάσω.

..... τα παιδιά είναι πολύ χαρούμενα. Φαίνεται ότι ..... αρέσουν τα παιχνίδια.

..... μου αρέσουν οι βόλτες με το ποδήλατο. .... σου αρέσουν;

Θυμήθηκες να βάλεις κεφαλαίο γράμμα στην αρχή των προτάσεων; Έλεγχέ το τώρα και κάνε τη διόρθωση, όπου χρειάζεται!

Γράψε για ένα ταξίδι που έκανες, απαντώντας στις ερωτήσεις:

- 1. Πού πήγες;**
  - 2. Με ποιους ταξίδεψες;**
  - 3. Με ποιο μεταφορικό μέσο πήγατε;**
  - 4. Τι σου άρεσε περισσότερο από αυτό το ταξίδι;**
  - 5. Με τι συναισθήματα επέστρεψες στο τέλος αυτού του ταξιδιού;**
- Αν προτιμάς, μπορείς να ζωγραφίσεις κάτι από το ταξίδι σου και να γράψεις μια μικρή λεζάντα. Μπορείς επίσης να κάνεις και τα δύο!**

Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες

Εισαγωγικό σημείωμα: Ο Φιλέας Φογκ, ένας Άγγλος ευγενής, έβαλε ένα στοίχημα ότι μπορεί να κάνει τον γύρο του κόσμου σε 80 ημέρες. Μαζί με τον πιστό του υπηρέτη, τον Πασπαρτού, ταξιδεύουν από χώρα σε χώρα, αντιμετωπίζοντας προκλήσεις και απρόοπτα. Στην Ινδία, μια απρόβλεπτη δυσκολία θα δοκιμάσει την αποφασιστικότητά τους.

[...] «Δυστυχώς, κύριοι», είπε ο οδηγός του τρένου, «η σιδηροδρομική γραμμή σταματά εδώ. Το υπόλοιπο της διαδρομής δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα.» «Μα το πρόγραμμα των δρομολογίων...!» διαμαρτυρήθηκε ένας επιβάτης. «Δημοσιεύτηκε από λάθος», απάντησε ο οδηγός. «Ο δρόμος ολοκληρώνεται σταδιακά και προς το παρόν, οι ταξιδιώτες πρέπει να συνεχίσουν με άλλο μέσο.» [...]

Ο Φιλέας Φογκ, ατάραχος όπως πάντα, άρχισε να ψάχνει για λύση. Σύντομα, πληροφορήθηκε ότι ο μόνος τρόπος να συνεχίσουν ήταν να βρουν ένα ζώο για μεταφορά. Λίγο αργότερα, ένας ντόπιος τους πρότεινε να αγοράσουν έναν ελέφαντα. [...]

«Θα σας πουλήσω τον ελέφαντά μου, αλλά η τιμή είναι υψηλή!» είπε ο ιδιοκτήτης του ζώου. «Τον αγοράζω», απάντησε ο Φογκ ψυχρά, χωρίς να παζαρέψει. [...]

Ο Πασπαρτού, που δεν είχε ταξιδέψει ποτέ πάνω σε ελέφαντα, έδειχνε μπερδεμένος, αλλά και ενθουσιασμένος. Οδηγός τους ήταν ένας ντόπιος, ο Παρσέμι. Το ταξίδι μέσα από τη ζούγκλα ξεκίνησε, με τους ήρωες να διασχίζουν ποτάμια και πυκνή βλάστηση. Ο Φογκ, ψύχραιμος, σημείωνε τον χαμένο χρόνο στο ημερολόγιό του. Κάθε λεπτό μετρούσε. [...]

Ο Πασπαρτού προσπαθούσε να κρατηθεί στη ράχη του ελέφαντα, ενώ ο Φογκ παρέμενε ακίνητος, παρατηρώντας το τοπίο γύρω τους. «Δεν είναι και το πιο άνετο μέσο μεταφοράς...» σχολίασε ο υπηρέτης, κάνοντας τον οδηγό τους να γελάσει. Παρόλες τις δυσκολίες, το ταξίδι συνεχιζόταν. Ο Φογκ ήξερε ότι κάθε καθυστέρηση μπορούσε να αποβεί μοιραία, όμως παρέμενε σταθερός στην απόφασή του. Τίποτα δεν μπορούσε να τον σταματήσει. [...]

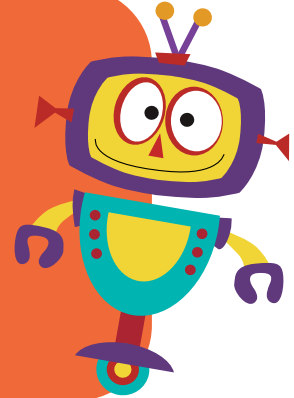
**Απόσπασμα από το 11ο κεφάλαιο του βιβλίου
«Ο γύρος του κόσμου σε 80 μέρες» του Ιούλιου Βερν**

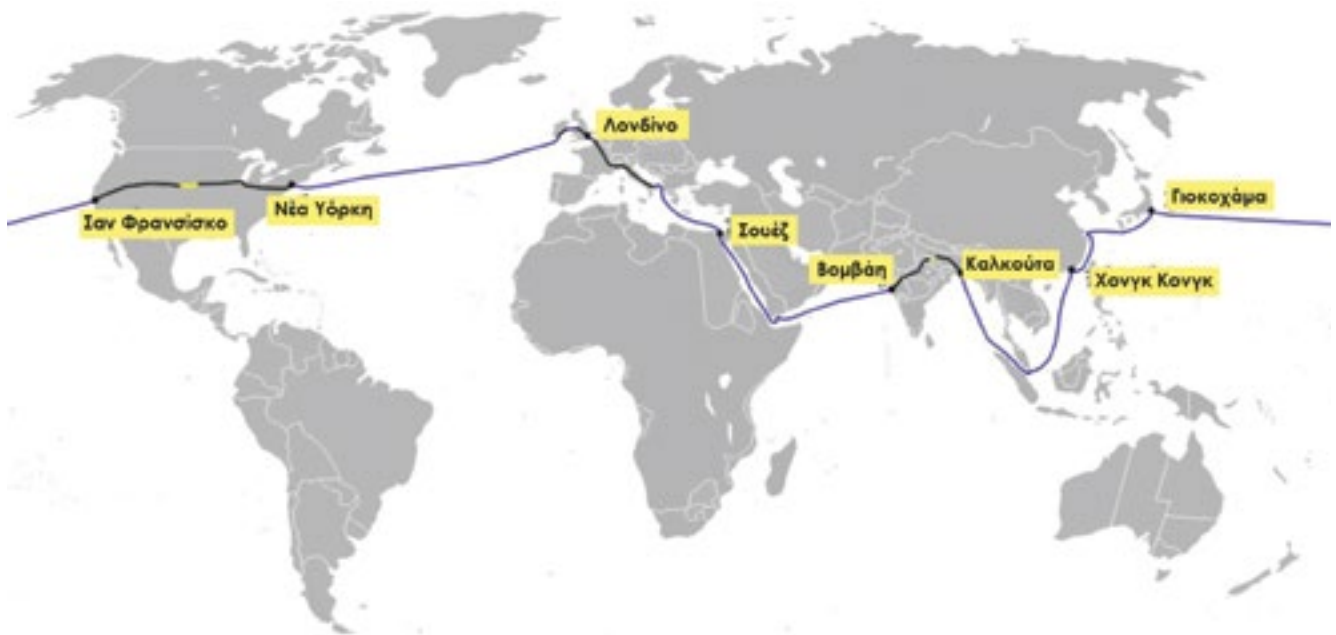
Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις. Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το κείμενο όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!

- Ποιος ήταν ο Φιλέας Φογκ;
- Τι ήταν τα ατμόπλοια;
- Τι στοίχημα έβαλε;
- Με ποιον ξεκίνησε το ταξίδι του;
- Γιατί συνεχώς σημείωνε πού βρίσκεται;
- Ποιες δυσκολίες συνάντησε; Πώς τις ξεπέρασε;
- Τελικά κέρδισε το στοίχημα που είχε βάλει;

Παρατηρήστε το χάρτη και σημειώστε τα μέρη που πέρασε ο Φιλέας Φογκ, όταν έκανε τον γύρο του κόσμου. Αν θέλετε, ζητήστε τη βοήθεια του/της δασκάλου/δασκάλας σας.

- Σε τι μας χρειάζεται ένας χάρτης;
- Ποιες πληροφορίες μας δίνει;
- Τι σύμβολα μπορεί να υπάρχουν σε έναν χάρτη;
- Σήμερα τι μορφή έχουν οι χάρτες;

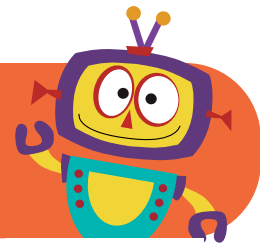
**Γνωρίζετε τον τόπο σας;
Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις.**

Ποιο είναι το όνομα της πόλης ή του χωριού που μένουμε;

Σε ποιο νομό βρίσκεται η πόλη ή το χωριό μας;

Σε ποιο γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας βρίσκεται ο νομός που μένουμε;

**Προσπαθήστε να βρείτε στον χάρτη της τάξης
πού βρίσκεται το μέρος που ζείτε.**

**Μπορείς να καθαρογράψεις την πρόταση μία φορά;
Πρόσεξε να μεταφέρεις σωστά όλες τις λέξεις.**

Παρόλες τις δυσκολίες, το ταξίδι συνεχιζόταν.

Τίποτα δεν μπορούσε να τον σταματήσει.

Διαβάστε τους παρακάτω διάλογους.

Τι παρατηρείτε; Γιατί στον πρώτο διάλογο μιλούν στον πληθυντικό, ενώ στον δεύτερο διάλογο στον ενικό;

- 1 - Σας παρακαλώ κύριε, **μπορείτε να μου πείτε** πού βρίσκεται το σχολείο;
- Ναι, βεβαίως. **Θα προχωρήσετε** ευθεία και **όταν συναντήσετε** το πρώτο φανάρι, **θα στρίψετε** αριστερά.
- **Σας ευχαριστώ** πολύ!

- 2 - Ηλιάνα, **μπορείς να μου πεις** πώς θα πάω στο γήπεδο;
- Ναι, φυσικά. **Θα προχωρήσεις** ευθεία και **όταν συναντήσεις** ένα περίπτερο, **θα στρίψεις** δεξιά.
- Είναι πολύ μακριά;
- Όχι, **θα κάνεις** περίπου πέντε λεπτά.

ΜΑΘΑΙΝΩ

Όταν μιλάμε σε κάποιον άγνωστο ή μεγαλύτερο από εμάς, μιλάμε σαν να είναι πολλοί άνθρωποι. Χρησιμοποιούμε το εσείς και το εσάς, δηλαδή χρησιμοποιούμε πληθυντικό.

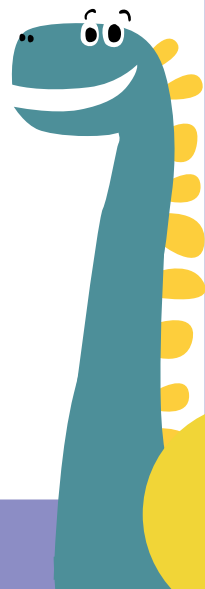
Αυτός ο πληθυντικός ονομάζεται πληθυντικός ευγενείας!

Παράδειγμα:

Μου δίνετε, σας παρακαλώ, ένα ποτήρι νερό;

Ενώ όταν μιλάμε με κάποιο φίλο μας, θα πούμε:

Μου δίνεις, σε παρακαλώ, ένα ποτήρι νερό;

6.3

Σκεφτείτε πώς κάνουμε ευγενικές ερωτήσεις.

Η Νατάσα θέλει να ζητήσει από τη δασκάλα της να επαναλάβει την ερώτηση που μόλις έκανε, γιατί δεν την κατάλαβε. **Γράψτε πώς θα το ζητήσει ευγενικά από τη δασκάλα της.**

.....

Τα παιδιά έπαιζαν στον δρόμο μπάλα και κατά λάθος η μπάλα έπεσε στην αυλή του γείτονα. **Πώς θα ζητήσουν τα παιδιά ευγενικά την μπάλα;**

.....

Ο Ιάκωβος θέλει να δανειστεί ένα βιβλίο από τον φίλο του, τον Δημήτρη. **Πώς θα το ζητήσει ευγενικά;**

.....

Συμπληρώστε το διάλογο.

Η δασκάλα λέει:

- Μαρία, μπορείς, σε παρακαλώ, να μου δώσεις το τετράδιό σου;

- .....

Η μαμά ρώτησε:

- Μαρία, πώς ήταν η ημέρα σου σήμερα στο σχολείο;

- .....

Ο φίλος μου ο Γιάννης ρώτησε:

- Μαρία, αύριο έχω πάρτι για τα γενέθλιά μου. Θα έρθεις;

- .....

Μια άγνωστη κυρία ρωτά:

- Παρακαλώ, γνωρίζετε πού μένει η οικογένεια Αναγνώστου;

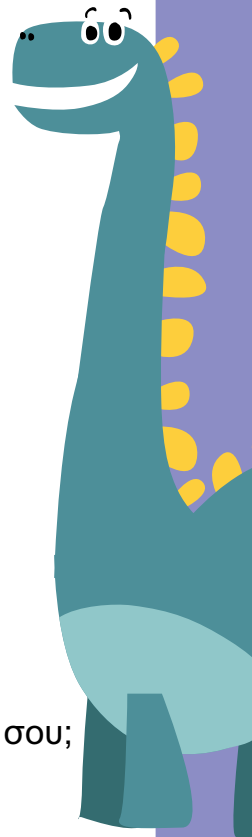
- .....

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ!

Τις λέξεις που χρησιμοποιούμε για να κάνουμε ερωτήσεις και να μάθουμε περισσότερες πληροφορίες, τις ονομάζουμε **ερωτηματικές αντωνυμίες**.

Αυτές είναι:

ποιος - ποια - ποιο
πόσος - πόση - πόσο
ποιανού - ποιανής
τι

**Διαβάστε τις παρακάτω ερωτήσεις.
Προσέξτε τις λέξεις που είναι με κόκκινο χρώμα.**

- **Τι** ώρα θα έρθεις;
- **Ποιος** είναι αυτός ο κύριος;
- **Ποιανού** είναι αυτό το ποδήλατο;
- **Ποια** κορίτσια είναι στην ομάδα;
- **Πόσων** χρόνων είναι ο αδελφός σου;
- Σε **πόση** ώρα θα έρθεις;
- **Ποιο** βιβλίο θέλεις;

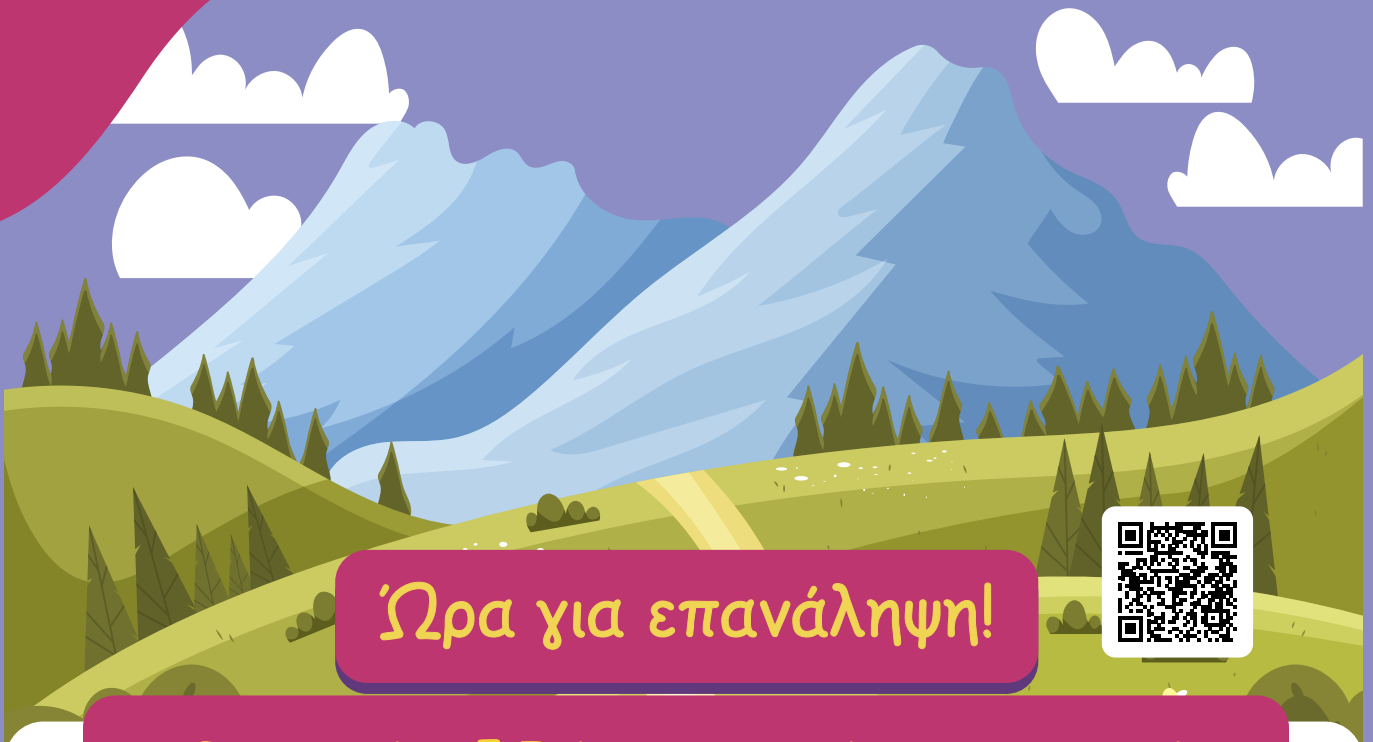

**Συμπλήρωσε τις παρακάτω προτάσεις
με τις κατάλληλες ερωτηματικές αντωνυμίες.**

- ..... έσπασε το βάζο;
- ..... ώρα θα έρθεις;
- ..... είναι αυτό το παιχνίδι;
- ..... μέλι θέλεις στο τσάι σου;
- ..... παγωτά έχεις φάει σήμερα;
- ..... παιδί χτύπησε σήμερα στο διάλειμμα;

Ώρα για επανάληψη!

Οι μικροί ταξιδιώτες ανεβαίνουν το βουνό

Όταν έφτασαν σε μια ράχη, τους καλωσόρισε ο κρύος αέρας. Αυτός ο αέρας είχε περάσει από κάθε κορφή και κάθε λαγκαδιά. Τον πήραν με μια βαθιά αναπνοή. Πουλάκια με άσπρη τραχηλιά κουνούσαν την ουρά τους στους θάμνους κι ύστερα έφευγαν με γοργό λαρυγγισμό. Ένα κασίκι κατάμαυρο έστεκε στην κόψη του βράχου. Οι βράχοι έμοιαζαν στο σχήμα με θεόρατα σπίτια, που δεν ξέρεις ποιος τα κατοικεί. Οι γκρεμοί ήταν φυτεμένοι με πουρνάρια και κουμαριές. Αλλού κατέβαιναν γυμνοί και απότομοι, σαν να τους είχες κόψει με σπαθί. Ο βράχος απάνω στον βράχο, ο λόφος απάνω στον λόφο σχημάτιζαν το βουνό. Πελώρια ήταν όλα. Και σ' αυτό το ύψος ανέβαινε με στροφές, όλο ανέβαινε, ο δρόμος. Ευτυχισμένοι σε τούτο το θέαμα οι μικροί ταξιδιώτες, κοίταξαν προς τις κορφές. Ένας τους φώναξε: «Γεια σας, ψηλά βουνά!»

- «Ε, μπαρμπα-Φώτη», ρώτησε ο κυρ Στέφανος, «δε θα μας πεις κανένα τραγούδι;» Ο μπαρμπα-Φώτης χαμογέλασε. «Κανένα που να λείει έτσι για ψηλά βουνά», ξαναείπε ο κυρ Στέφανος.

- Σαν ποιο να πω; ρώτησε. Πέρασε λίγη ώρα και δεν άρχιζε το τραγούδι ακόμη. Συλλογιζόταν: «Να πω την αλαφίνα, να πω τον Κατσαντώνη, να πω τη Βλαχοπούλα, τι να πω;».

Τέλος αποφάσισε. «Εγώ γέρασα τώρα», λέει, «μα για το χατίρι του κυρ-Στέφανου θα το πω».

Καλότυχα είναι τα βουνά, ποτέ τους δε γερνάνε!

το καλοκαίρι πράσινα και τον χειμώνα χιόνι...

*και καρτερούν την άνοιξη, τ' όμορφο καλοκαίρι,
να μπουμπουκιάσουν τα κλαριά, ν' ανοίξουνε τα δέντρα,
να βγουν οι στάνες στα βουνά, να βγουν οι βλαχοπούλες,
να βγουν και τα βλαχόπουλα, λαλώντας τις φλογέρες.*

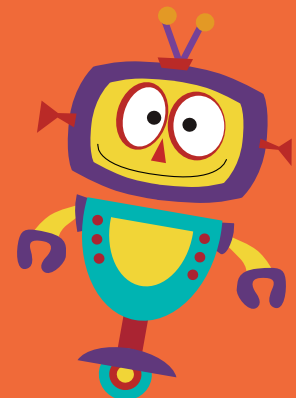
Απόσπασμα από το βιβλίο

Τα Ψηλά Βουνά, του Ζαχαρία Παπαντωνίου

Αναζητήστε πληροφορίες για τα ελληνικά βουνά και τη ζωή σε αυτά. Στη συνέχεια, φτιάξτε μια μικρή αφίσα με εικόνες και πληροφορίες για ένα βουνό της Ελλάδας.

- Ποιος τους καλωσόρισε, όταν έφτασαν σε μια ράχη;
- Με τι έμοιαζαν οι βράχοι;
- Πώς σχηματιζόταν το βουνό;
- Πώς ένιωθαν οι μικροί ταξιδιώτες;
- Τι ζήτησε ο κυρ-Στέφανος από τον μπαρμπα-Φώτη;

Γράψε πώς ζητάμε κάτι ευγενικά από έναν φίλο μας και κάποιον μεγαλύτερο από εμάς.

Οι μικροί ταξιδιώτες έχουν ανέβει στο βουνό. Κάποιο από τα παιδιά ξέχασε να πάρει νερό. Πώς θα το ζητήσει από έναν φίλο του;

.....

.....

.....

Ο φίλος του, όμως, δεν είχε να του δώσει, γιατί το ήπιε στη διαδρομή. Τότε αναγκάστηκε να ζητήσει από τον κυρ-Στέφανο. Πώς θα το ζητήσει από εκείνον;

.....

.....

Ο κυρ-Στέφανος ζήτησε από τον μπάρμπα-Φώτη να πει ένα τραγούδι. Βρείτε στο κείμενο και αντιγράψτε τη φράση που το ζητάει.

.....

.....

.....

Σε κάποιο από τα παιδιά άρεσε το τραγούδι του μπαρμπα-Φώτη και θα ήθελε να ακούσει ένα ακόμη. Πώς θα του το ζητήσει;

.....

.....

Συμπλήρωσε τα οριστικά και αόριστα άρθρα στις παρακάτω προτάσεις.

1. .... μέρα πήγα στο σχολείο χωρίς ..... βιβλία μου.
2. .... Τετάρτη θα πάμε ..... οδοντίατρο γιατί πονάει ..... δόντι μου.
3. .... καλοκαίρι θα πάμε διακοπές σε ..... νησί.
4. .... αυτοκίνητό μας χάλασε γι' αυτό πηγαίνω ..... σχολείο με πόδια.
5. .... καιρός σήμερα θα είναι βροχερός, πάρε μαζί σου ..... ομπρέλα.
6. .... φίλη μου, μού δάνεισε ..... μολύβι της γιατί είχα ξεχάσει ..... δικό μου.

Στις παρακάτω προτάσεις συμπληρώστε τις προσωπικές και ερωτηματικές αντωνυμίες.

- ..... θα πάτε ..... διακοπές φέτος το καλοκαίρι;
- Σε ..... ημέρες θα κλείσουν τα σχολεία;
- ..... θέλεις να ..... παραγγείλω για να φας;
- ..... είναι ..... ο κύριος με το καπέλο έξω από το σπίτι σου;
- ..... χρόνων είναι η αδελφή σου;
- Σε ..... τάξη πηγαίνεις .....
- ..... είναι οι αναμνήσεις σου από την περσινή εκδρομή;
- ..... είναι αυτή η τσάντα; Μήπως ..... την έχεις ξεχάσει;

6.4

Στις παρακάτω προτάσεις κυκλώστε τα άρθρα και υπογραμμίστε τις προσωπικές αντωνυμίες.

Αυτό το βιβλίο να το αγοράσεις. Είναι πολύ καλό!

Θα σου το φέρω, μόλις επιστρέψω από το ταξίδι μου.

Το ποδήλατό μου χάλασε. Πρέπει να το επισκευάσω.

Συχνά τα βλέπω να παίζουν στον κήπο.

Της έδωσα την μπλούζα μου και μου την χάλασε.

Χθεςμίλησα με τον φίλο μου στο τηλέφωνο. Σήμερα θα τον συναντήσω στο πάρκο.

Τάισα τον σκύλο μου. Φροντίζω να τον ταΐζω κάθε μεσημέρι.

Γράψε στη μία στήλη τα άρθρα με τα ουσιαστικά που βρήκες και στην άλλη στήλη τις προσωπικές αντωνυμίες με το ρήμα που συνοδεύουν.

άρθρα	προσωπικές αντωνυμίες

Παρατηρήστε τα παρακάτω φυλλάδια. Από τις εικόνες μπορείτε να μαντέψετε τι πληροφορίες μπορεί να δίνουν;

Καλώς ήρθατε στο Λονδίνο! Το Λονδίνο είναι μια πόλη γεμάτη ιστορία, πολιτισμό και αμέτρητες εμπειρίες. Από τα πασίγνωστα αξιοθέατα μέχρι τις κρυμμένες γωνιές της, η πρωτεύουσα του Ηνωμένου Βασιλείου έχει κάτι για όλους!

Αξιοθέατα που δεν πρέπει να χάσετε:

- Big Ben & Κοινοβούλιο: Η εμβληματική καμπάνα και η έδρα της Βρετανικής Δημοκρατίας.
- Το Μάτι του Λονδίνου (London Eye): Πανοραμική θέα της πόλης από ύψος 135 μέτρων.
- Βρετανικό Μουσείο: Ανακαλύψτε αρχαία εκθέματα από όλο τον κόσμο.
- Tower of London: Μάθετε την ιστορία του παλατιού-φυλακής.
- Γέφυρα του Λονδίνου: Ένα από τα πιο διάσημα σύμβολα της πόλης.
- Neal's Yard: Ένα πολύχρωμο, κρυφό στενάκι στο Covent Garden, γεμάτο μικρά καφέ και ανεξάρτητα καταστήματα.

- Leadenhall Market: Μια ιστορική σκεπαστή αγορά με βικτωριανή αρχιτεκτονική, γνωστή και από τις ταινίες του Harry Potter.

Γαστρονομία: Δοκιμάστε το παραδοσιακό ψάρι με πατάτες («fish and chips»), τα διάσημα αγγλικά πρωινά και τις γεύσεις των πολυπολιτισμικών εστιατορίων της πόλης.

Χρήσιμες πληροφορίες:

- **Μετακίνηση:** Χρησιμοποιήστε το Μετρό του Λονδίνου («The Tube»).
- **Είσοδοι σε μουσεία:** Πολλά από τα μουσεία είναι δωρεάν!
- **Συμβουλή:** Εξερευνήστε τις λιγότερο γνωστές συνοικίες, όπως το Shoreditch, όπου θα βρείτε παζάρια με παλιά αντικείμενα και εναλλακτικές εκθέσεις τέχνης!

Ανακαλύψτε τη Μάνη. Η Μάνη, ένας τόπος γεμάτος ιστορία, πέτρινα πυργόσπιτα, επιβλητικά τοπία και καταγάλανα νερά, είναι ιδανική για όσους θέλουν να ζήσουν μια αυθεντική ελληνική εμπειρία.

Αξιοθέατα που δεν πρέπει να χάσετε:

- Πυργόσπιτα της Βάθιας: Παραδοσιακή μανιάτικη αρχιτεκτονική.
- Ακρωτήριο Ταίναρο: Το νοτιότερο σημείο της ηπειρωτικής Ευρώπης.
- Σπήλαια Διρού: Εντυπωσιακά λιμναία σπήλαια για εξερεύνηση με βάρκα.
- Λιμνί & Γερολιμένας: Παραδοσιακά ψαροχώρια με κρυστάλλινα νερά.
- Καταφύγιο Άγριας Ζωής Σαγιάς: Ένας μικρός παράδεισος για φυσιολάτρες και φωτογράφους.

- Το φαράγγι του Νέδοντα: Ιδανικό για πεζοπορία και επαφή με τη φυσική ομορφιά της περιοχής.

Γαστρονομία: Δοκιμάστε λαγάγια, σύγκλινο, τυρί σφέλα και το αυθεντικό μανιάτικο ελαιόλαδο.

Χρήσιμες πληροφορίες

- **Μετακίνηση:** Η Μάνη είναι προσβάσιμη με αυτοκίνητο από την Καλαμάτα και τη Σπάρτη.
- **Καλύτερη εποχή για επίσκεψη:** Άνοιξη και φθινόπωρο, όταν η φύση είναι στα καλύτερά της.
- **Συμβουλή:** Μην παραλείψετε να επισκεφθείτε τις μικρές παραλίες της Ανατολικής Μάνης, όπως το Μαρμάρι και την Καλογριά, για μια ήσυχη και αυθεντική εμπειρία!

Αφού διαβάσετε τα κείμενα, τελικά τι πληροφορίες μας δίνουν;

Επαληθεύτηκαν οι αρχικές σας υποθέσεις;

Για ποιο λόγο έχουν γραφεί αυτά τα έντυπα;

Γνωρίζετε πού βρίσκονται τα μέρη που αναφέρουν;

6.4

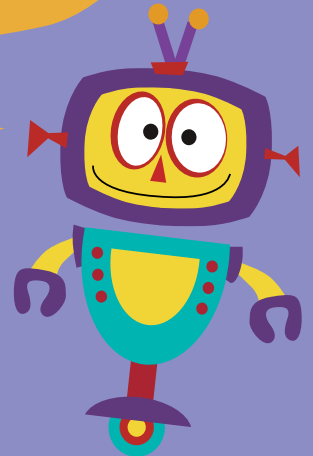

Συζητήστε στην ομάδα σας και σχεδιάστε ένα διαφημιστικό έντυπο για τα αξιοθέατα του τόπου σας. Το παρακάτω συννεφάκι θα σας βοηθήσει να συμπεριλάβετε όσο περισσότερες πληροφορίες μπορείτε.

Πού βρίσκεται το μέρος που θα περιγράψετε;
Στο βουνό, κοντά στη θάλασσα, σε μια πεδιάδα;
Ποιες είναι οι φυσικές ομορφιές του;
Ποια σημαντικά μνημεία έχει;
Ποιο ή ποια φαγητά είναι παραδοσιακά;
Τι πρέπει οπωσδήποτε ο επισκέπτης να κάνει;

Μπορείτε να ζωγραφίσετε τα σημεία που σας έκαναν εντύπωση και θα ήθελε ο κάθε επισκέπτης να τα δει.

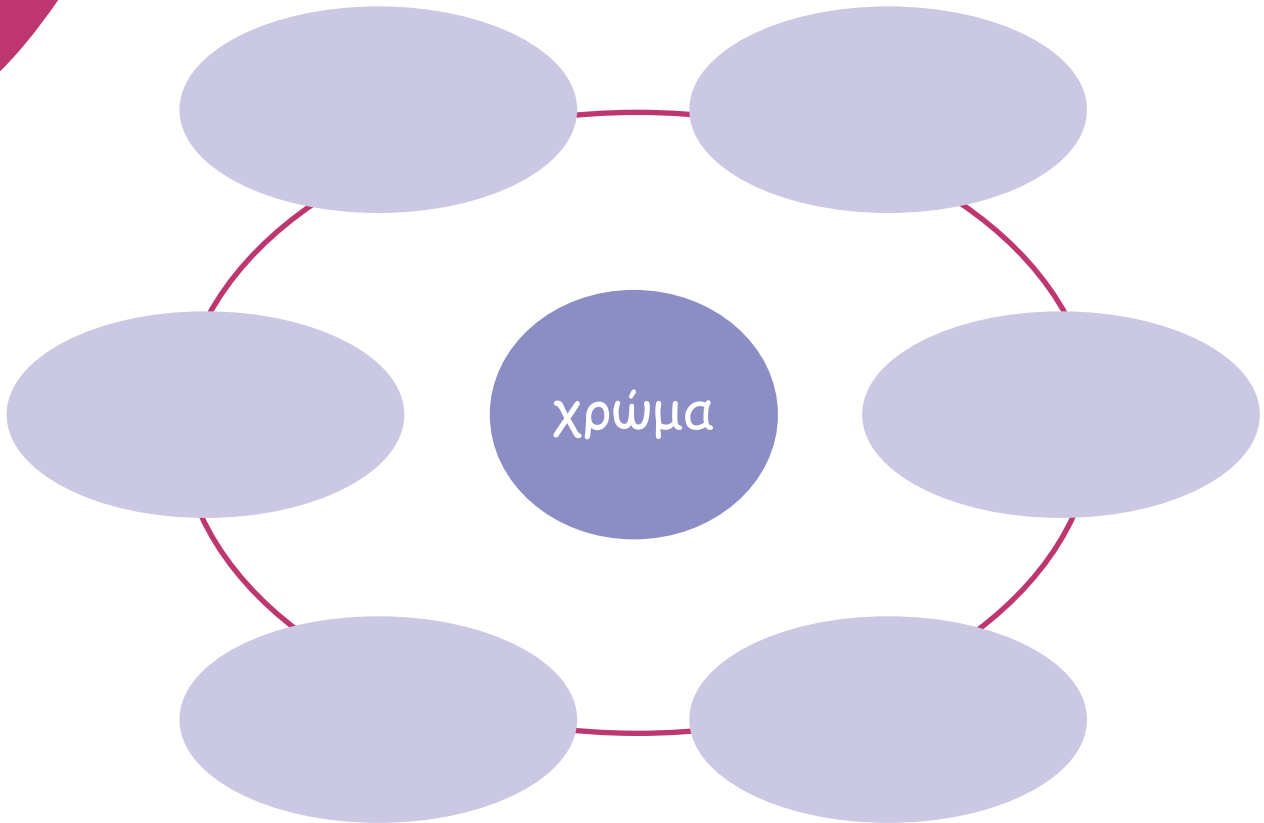
Μπορείτε ακόμη να προσθέσετε στην επόμενη κενή σελίδα μερικές φωτογραφίες, τις οποίες θα βρείτε με τη βοήθεια του/της δασκάλου/ας σας από τον τόπο επίσκεψης.

Σχηματίστε την οικογένεια της λέξης.

Διαγράψω τη λέξη που δεν ανήκει στην ίδια οικογένεια με τις υπόλοιπες.

πατώ, πάτημα, περπατώ, πατητός, πατημασιά

ταξίδι, ταξιδεύω, ταξιδιώτης, ταξί, καλοτάξιδος

μάγειρας, μαγεία, μαγειρική, μαγειρεύω, μαγειρεμένος

χαρτί, χαρταετός, χαρούμενος, χάρτινος, χαρτικά

πάγος, παγωτό, παγώνω, πατίνι, παγετώνας, παγωτατζής

Τι έμαθα τελικά;

- 1 το έμαθα άριστα   3 άρχισα να μαθαίνω
2 το έμαθα αρκετά   4 δεν το έμαθα καθόλου

Επίλεξε το χρώμα και τον αριθμό που σου ταιριάζει.	1	2	3	4
Έμαθα για τα οριστικά άρθρα.				
Έμαθα για τα αόριστα άρθρα.				
Έμαθα για τις προσωπικές αντωνυμίες.				
Έμαθα για τις ερωτηματικές αντωνυμίες.				
Έμαθα για τις οικογένειες λέξεων.				
Έμαθα πώς ζητάμε ευγενικά κάτι από ένα άγνωστο ή μεγαλύτερο πρόσωπο.				
Έμαθα πώς ζητάμε ευγενικά κάτι από ένα φίλο μας.				

ΞΑΝΑΣΚΕΦΤΟΜΑΙ...

Σκεφτόμαστε ξανά τι κάναμε στην εργασία μας. Έτσι θα καταλάβουμε πώς να το κάνουμε καλύτερα την επόμενη φορά.

Τι κάναμε καλά; Σκέψου κάτι που κάναμε και πήγε πολύ καλά.

.....

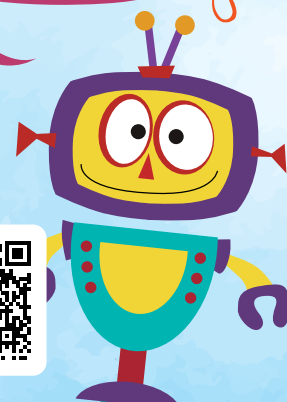
.....

Τι μπορούμε να κάνουμε καλύτερα την επόμενη φορά;
Σκέψου ένα σημείο που μπορούμε να βελτιώσουμε.

.....

.....

Ώρα για
παιχνίδι!

ΛΕΞΟΚΟΥΤΟ

ταξίδι - ταξιδεύω - προορισμός - αξιοθέατα - εμπειρίες - αναμνήσεις -
διακοπές - εικόνες - χάρτης τουριστικός - σταθμός - λιμάνι

7

ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΒΑΣΜΑ

Χρονοπρογραμματισμός 4 εβδομάδων/ υποενοτήτων διδασκαλίας

1^η Διδακτική Υποενοότητα

Ανακαλύπτοντας
τη μαγεία των
βιβλίων.

2^η Διδακτική Υποενοότητα

Η επίσκεψη
στη βιβλιοθήκη.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ
ΚΑΙ ΑΓΑΠΗ ΓΙΑ ΤΟ
ΔΙΑΒΑΣΜΑ

4^η Διδακτική Υποενοότητα

Επανάληψη:
Η δύναμη της
ανάγνωσης.

3^η Διδακτική Υποενοότητα

Μαθαίνοντας
τον κόσμο από
τα βιβλία.

ΜΕ ΤΙ ΘΑ ΑΣΧΟΛΗΘΟΥΜΕ Σ' ΑΥΤΗΝ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ:

1. θα γνωρίσουμε βιβλιοθήκες,
2. θα γνωρίσουμε συγγραφείς από διαφορετικές χώρες,
3. θα συζητήσουμε για το ηλεκτρονικό βιβλίο.

ΕΜΦΑΣΗ ΘΑ ΔΩΣΟΥΜΕ:

1. στις καταφατικές, ερωτηματικές και αρνητικές προτάσεις,
2. στα χρονικά και τοπικά επιρρήματα,
3. στη σύνδεση χρονικών επιρρημάτων και χρονικών βαθμίδων των ρημάτων.

Γιατί έχουμε βιβλιοθήκες;

Τι ξέρουμε και τι μπορούμε να μάθουμε...

- Μπορούμε να φτιάξουμε τη δική μας βιβλιοθήκη;
- Μπορούμε να γράψουμε τα δικά μας βιβλία;
- Οι κουκουβάγιες ζουν στις βιβλιοθήκες;

1. Δείτε το βίντεο.

2. Συζητήστε και ανταλλάξτε σκέψεις.

3. Κάντε ιδεοθύελλα!

- Τι δείχνει;
- Τι σας άρεσε περισσότερο και γιατί;
- Πώς σχετίζεται το βίντεο αυτό με το μάθημα;

7.1

Η βιβλιοθήκη του Μπίλυ

Μια φορά κι έναν καιρό σε μια πολιτεία οι άνθρωποι αγαπούσαν πολύ το διάβασμα. Όταν γύριζαν το απόγευμα από τις δουλειές τους, αφού έτρωγαν και ξεκουράζονταν, κάθονταν στην αγαπημένη τους θέση και έπαιρναν το βιβλίο τους. Βλέπετε σε αυτή την πολιτεία δεν υπήρχαν τηλεοράσεις, ούτε υπολογιστές, ούτε τάμπλετ. Οι άνθρωποι, μεγάλοι και μικροί, περνούσαν ευχάριστα την ώρα τους διαβάζοντας και ταξιδεύοντας σε χώρες μακρινές, σε χώρες φανταστικές, αλλά και χώρες πραγματικές.

Σ' αυτή, λοιπόν, την πολιτεία υπήρχε μια μικρή βιβλιοθήκη που ήταν κρυμμένη μέσα στα δέντρα, στην άκρη ενός δρόμου. Δεν ήταν μια συνηθισμένη βιβλιοθήκη σαν αυτές που έχουμε στα σπίτια μας. Τα βιβλία της κάθε βράδυ με έναν τρόπο μαγικό ζωντάνευαν, ξεκινώντας πλήθος περιπέτειες και ταξίδια. Οι ήρωες άλλοτε χαίρονταν, άλλοτε αντιμετώπιζαν κινδύνους και άλλοτε έκαναν παρέα μεταξύ τους συζητώντας.

Σε μία γωνιά της βιβλιοθήκης, ένα μικρό ποντικάκι ο Μπίλυ ζούσε και αυτό τις περιπέτειές του. Ήταν ένα ποντικάκι περίεργο και τολμηρό, που αγαπούσε να εξερευνά κάθε γωνιά της βιβλιοθήκης. Ξέρετε στα ποντικάκια αρέσει το χαρτί και γι' αυτό τρώνε τα βιβλία. Ο Μπίλυ, όμως, αγαπούσε πάρα πολύ τα βιβλία και ποτέ δεν τα κατέστρεφε. Οι ήρωες των βιβλίων ήταν η αγαπημένη του παρέα. Μαζί τους ο Μπίλυ ζούσε συναρπαστικές περιπέτειες κάθε βράδυ. Ένα βράδυ, όμως, καθώς ο Μπίλυ εξερευνούσε μια νέα γωνιά της βιβλιοθήκης, άκουσε ξαφνικά βήματα. Ήταν ο βιβλιοθηκάριος που έκανε τον γύρο των ραφιών, για να ελέγξει αν όλα ήταν στη θέση τους. Ο Μπίλυ, φοβισμένος, έτρεξε να βρει κάποια κρυψώνα. Εκεί, μέσα στο σκοτάδι, ένιωσε μεγάλη αγωνία. Με κόπο ανέπνεε. Ήξερε ότι οι άνθρωποι στήνουν παγίδες, για να πιάσουν τα ποντικά. Το ίδιο σκέφτηκε θα

έκανε και ο βιβλιοθηκάριος, για να σώσει τα βιβλία της μαγικής βιβλιοθήκης από τα δόντια του ποντικιού!

Ξαφνικά οι ήρωες των βιβλίων καταλαβαίνοντας, ότι ο φίλος τους κινδυνεύει, αποφάσισαν να βγουν από τις σελίδες και όλοι μαζί να συναντήσουν τον βιβλιοθηκάριο. Και πραγματικά αυτό έγινε! Ο βιβλιοθηκάριος στην αρχή τρόμαξε πολύ, είδε από κάθε γωνιά της βιβλιοθήκης να ξεπηδούν διάφοροι ήρωες. Ήταν όλοι τους εκεί... η Χιονάτη, η Κοκκινোসκουφίτσα, τα τρία μικρά λυκάκια, η αλεπού... και τόσο άλλοι που νόμιζε ότι θα σκάσει από την πολυκοσμία! Όμως, όλοι αυτοί οι ήρωες δεν ήθελαν να τον πειράξουν. Απλώς... ήθελαν να βρουν τρόπο να του εξηγήσουν ότι ο Μπίλυ δεν ήταν ένα συνηθισμένο ποντίκι. Αγαπούσε και πρόσεχε τα βιβλία. Ο βιβλιοθηκάριος ακούγοντας όλους αυτούς τους ήρωες να μιλούν με τόσο ενθουσιασμό για τον Μπίλυ κατάλαβε ότι πρόκειται για ένα ιδιαίτερο ποντίκι. Και από εκείνη την ημέρα ο βιβλιοθηκάριος και ο Μπίλυ έγιναν φίλοι και συνεργάτες! Ο Μπίλυ ανέλαβε να ενημερώνει όποιο ποντίκι έμπαινε στη βιβλιοθήκη για την αξία των βιβλίων. Γι' αυτό τον λόγο, καλό θα ήταν να αρχίσουν να τα αγαπούν και να μην τα καταστρέφουν.

Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις. Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το κείμενο όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!

- Ποια ήταν η αγαπημένη ασχολία των ανθρώπων στη μακρινή πολιτεία;
- Τι έκαναν μόλις τελείωναν τη δουλειά τους;
- Ποια ήταν η διαφορά της βιβλιοθήκης της πολιτείας από τις βιβλιοθήκες των σπιτιών;
- Ποιος ήταν ο Μπίλυ;
- Τι του άρεσε να κάνει;
- Τι τον τρόμαξε ένα βράδυ;
- Γιατί φοβήθηκε ο Μπίλυ τον βιβλιοθηκάριο;
- Για ποιον λόγο εμφανίστηκαν οι ήρωες των βιβλίων;
- Τελικά ο βιβλιοθηκάριος πώς αντιμετώπισε τον Μπίλυ;
- Τι ανέλαβε να κάνει ο Μπίλυ;

7.1

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες. Ποιες είναι οι ομοιότητες και ποιες οι διαφορές των δύο εικόνων;

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ!

Η βιβλιοθήκη είναι ένα μέρος που τακτοποιούμε τα βιβλία.

Μπορεί να είναι απλώς κάποια ράφια στο σπίτι μας.

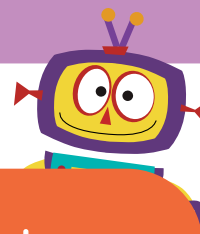
Μπορεί να είναι ένα έπιπλο.

Υπάρχουν, όμως, βιβλιοθήκες πολύ μεγάλες.

Είναι μεγάλα κτήρια με πάρα πολλά βιβλία.

Οι άνθρωποι μπορούν να τις επισκέπτονται και να δανείζονται βιβλία.

Υπάρχουν, όμως, και οι κινητές βιβλιοθήκες. Αυτοκίνητα, γεμάτα βιβλία επισκέπτονται απομακρυσμένες περιοχές για να μπορούν οι άνθρωποι να δανείζονται βιβλία.

Ώρα για συζήτηση!

- Συνηθίζετε να διαβάζετε βιβλία στον ελεύθερο χρόνο σας;
- Διαβάζετε με τους γονείς σας ή μόνοι σας;
- Υπάρχει κάποια συγκεκριμένη ώρα που σας αρέσει περισσότερο το διάβασμα των αγαπημένων σας βιβλίων;

Παρουσιάζουμε ένα αγαπημένο βιβλίο!

Βήματα:

1. Συζητήστε στην ομάδα σας ποια βιβλία σας αρέσουν και επιλέξτε ένα κοινό αγαπημένο βιβλίο.
2. Γράψτε μια μικρή παρουσίαση του βιβλίου (τίτλος, συγγραφέας, γιατί σας άρεσε).
3. Επιλέξτε ένα μικρό απόσπασμα και διαβάστε το στην τάξη.
4. Δημιουργήστε μια ζωγραφιά που να δείχνει μια σκηνή ή τον ήρωα του βιβλίου.
5. Παρουσιάστε το βιβλίο σας στην τάξη!

7.1

**Παρατηρήστε ένα βιβλίο.
Τι υπάρχει στο εξώφυλλο ενός βιβλίου;**

Σχεδιάσε το εξώφυλλο από το αγαπημένο σου βιβλίο.

Προσπαθήστε να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις ξεκινώντας με «Ναι» ή «Όχι», ανάλογα με την ερώτηση.

- Αγαπούσαν οι άνθρωποι της πολιτείας το διάβασμα;

- Ναι, ...

- Είχαν τηλεοράσεις στα σπίτια τους;

- .....

- Αρέσει στα ποντίκια να τρώνε χαρτιά;

- .....

- Στον Μπίλυ άρεσε να τρώει τα βιβλία;

- .....

Διαβάστε τις παρακάτω απαντήσεις. Προσπαθήστε να μαντέψετε την ερώτηση και να την γράψετε.

- **Ποιος αγαπάει το διάβασμα των βιβλίων;**

- Ο Μπίλυ αγαπάει το διάβασμα των βιβλίων.

- .....

- Το βράδυ ζωντανεύουν οι ήρωες των βιβλίων.

- .....

- Η βιβλιοθήκη βρίσκεται στην άκρη ενός δρόμου.

- .....

- Οι άνθρωποι διάβαζαν τα αγαπημένα τους βιβλία.

- .....

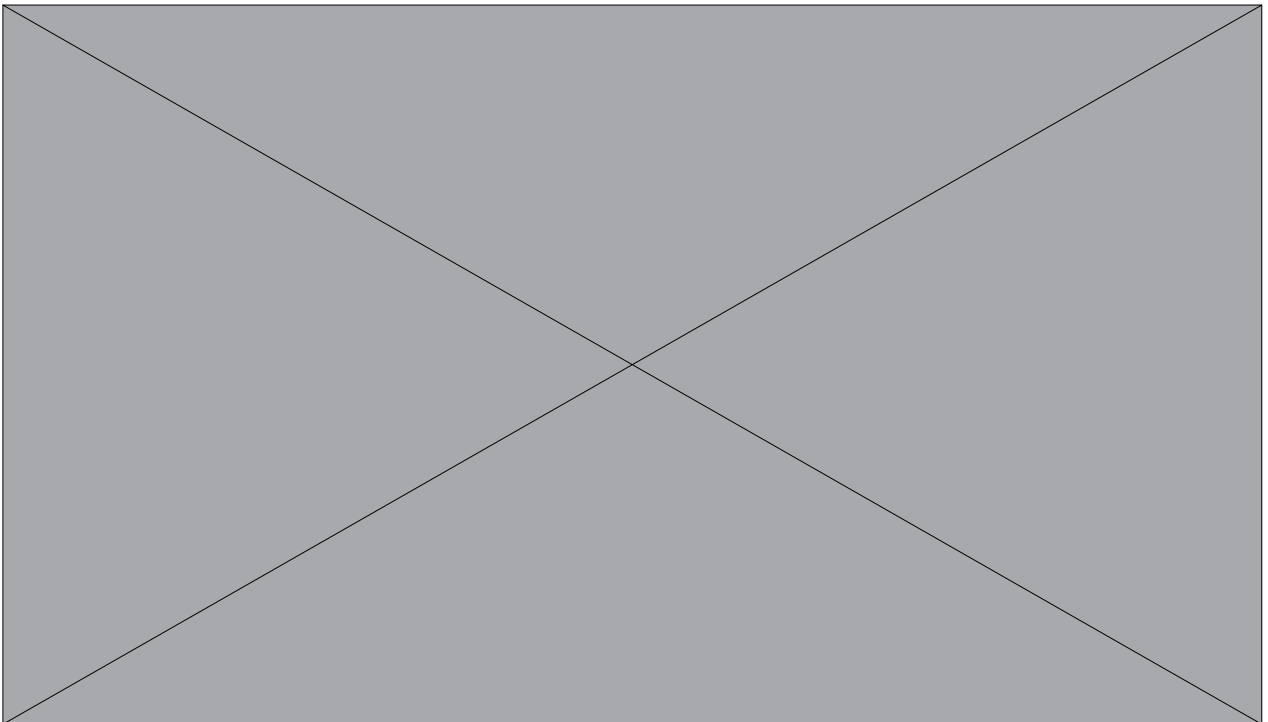
ΩΡΑ ΓΙΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Δουλεύετε σε ομάδες. Κάθε ομάδα γράφει σε πέντε καρτέλες ερωτήσεις από το κείμενο «Η βιβλιοθήκη του Μπίλυ», κάποιες πιο εύκολες και κάποιες πιο δύσκολες.
2. Όταν ετοιμάσουν όλες οι ομάδες τις καρτέλες τους, τις βάζουν σε ένα κουτί.
3. Καθόσαστε όλοι σε ένα κύκλο και στη μέση του κύκλου βάζετε το κουτί με τις καρτέλες.
4. Η δασκάλα σας ή ο δάσκαλός σας, ρίχνει ένα μπαλάκι σε ένα παιδί.
5. Το παιδί που πιάνει το μπαλάκι παίρνει από το κουτί την πρώτη καρτέλα.
6. Διαβάζει την ερώτηση και στη συνέχεια πετάει το μπαλάκι σε ένα άλλο παιδί.
7. Εκείνο πρέπει να απαντήσει στην ερώτηση και στη συνέχεια να πετάξει το μπαλάκι σε κάποιο άλλο παιδί.
8. Συνεχίζεται η ίδια διαδικασία, ώστε να απαντήσετε σε όλες τις καρτέλες.

Δείτε προσεκτικά τις δύο εικόνες, αφού σημειώσετε τις ομοιότητες και τις διαφορές, μετά κάντε συζήτηση γι' αυτές.

Μια κινητή βιβλιοθήκη

Μακριά, στους λόφους της Σικελίας, στον Νότο της Ιταλίας επικρατούσε απόλυτη ησυχία. Ακούγονταν μόνο τα τζιτζίκια. Ξαφνικά, μέσα στο μεσημέρι, ακούστηκε ένα βουητό που όλο και πλησίαζε.

- Μα τι να είναι;
- Είναι η βιβλιοθήκη του Οράτιου.

Ο Οράτιος, παλιά ήταν δάσκαλος. Όταν πήρε σύνταξη, αγόρασε ένα φορτηγάκι με τρεις ρόδες από έναν μανάβη.

Ήταν σε πολύ κακή κατάσταση, όμως το επισκεύασε και του έβαλε ράφια. Ύστερα, άρχισε να γυρίζει παντού και να μαζεύει τα βιβλία που πια δεν ήθελαν οι άνθρωποι. Έτσι έγινε η πρώτη τρίκυκλη βιβλιοθήκη. Κάθε Παρασκευή ο Οράτιος ξεκινούσε μια μεγάλη βόλτα στα χωριά. Πετούσε με τη «μέλισσά» του, έτσι ονόμαζαν οι Ιταλοί το τρίκυκλο φορτηγάκι, από χωριό σε χωριό.

Ο Οράτιος σταματούσε στη μικρή πλατεία του κάθε χωριού. Χτυπούσε το καμπανάκι του, ντιγκ-ντιγκ-ντιγκ, και οι άνθρωποι έρχονταν τρέχοντας. Ήθελαν να επιστρέψουν τα βιβλία που δανείστηκαν και να διαλέξουν καινούργια. Αυτό γινόταν κάθε εβδομάδα σε κάθε χωριό που πήγαινε. Και όλοι, μικροί και μεγάλοι, τον περίμεναν με μεγάλη ανυπομονησία. Οι μικροί μαθητές με ενθουσιασμό «καταβρόχθιζαν» τα βιβλία που δανείζονταν. Θαμπώνονταν από τις εικόνες των φανταστικών ηρώων και από χώρες μακρινές. Τους άρεσαν πολύ τα κόμικς με τις πολλές εικόνες, που τους έκαναν να γελούν. Ο Οράτιος ήταν πολύ ευτυχισμένος με αυτό που έκανε!

Μια μέρα όμως, που είχε πολλή ζέστη, ο Οράτιος άφησε τη «βιβλιοθήκη» του στην κορυφή ενός λόφου και πήγε σε μια πηγή να δροσιστεί. Ξαφνικά ακούστηκε μια τρομερή φασαρία. Η Βιβλιοθήκη του Οράτιου κατρακύλησε σε ένα φαράγγι!

Είχε ξεχάσει να βάλει χειρόφρενο.

Ο Οράτιος ήταν πολύ λυπημένος. Έχει χάσει εντελώς το κέφι του...κάτι του έλειπε. Πάνε δύο μήνες τώρα που δεν είχε την «μέλισσά» του. Μία μέρα όμως, εκεί που έπινε τον καφέ του, άκουσε ένα περίεργο βουητό. Γύρισε και τι να δει! Όλοι οι αγαπημένοι του φίλοι που τόσο καιρό τους πήγαινε βιβλία, του είχαν ετοιμάσει μία έκπληξη. Είχαν βρει μια παλιά «μέλισσα» και την είχαν επισκευάσει.

- Εμείς τη βάψαμε, είπαν τα παιδιά. Είχαν ζωγραφίσει πλήθος από τους ήρωες των βιβλίων πάνω της.

- «Γκράτσιαεμίλε», απάντησε στα ιταλικά ο Οράτιος. Ευχαριστώ πολύ, φίλοι μου!

Ήταν ημέρα γιορτής στο χωριό του Οράτιου. Όλος ο κόσμος ήταν εκεί! Ο μπακάλης έφερε τυρί πεκορίνο και μακαρόνια φούρνου. Μία κυρία έφερε τα πεντανόστιμα «παστεριάλι», δηλαδή μπισκότα με αμύγδαλα. Μία άλλη κυρία είχε φτιάξει «μουλουντσιανιφρίτι», δηλαδή τηγανητές μελιτζάνες και «αρανσίνι», που ήταν τηγανητοί ρυζοκεφτέδες. Οι αναγνώστες έβαλαν πάνω στα τραπέζια όλα τα βιβλία που συκέντρωσαν. Ήταν η πρώτη ΓΙΟΡΤΗ ΒΙΒΛΙΟΥ της περιοχής!

(Διασκευή από το βιβλίο *Η βιβλιοθήκη του Οράτιου*,
Davide Cali, Sebastien Pelon)

**Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις.
Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το
κείμενο όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!**

1. Πώς ήταν η βιβλιοθήκη του Οράτιου;
2. Πώς ειδοποιούσε τον κόσμο όταν έφθανε σε κάποιο χωριό;
3. Τι έγινε μια μέρα, όταν ο Οράτιος πήγε να δροισιστεί;
4. Τι έκπληξη του είχαν ετοιμάσει οι φίλοι του;
5. Γιατί νομίζεις ότι οι άνθρωποι περίμεναν με ανυπομονησία τον Οράτιο;
6. Πώς πιστεύεις ότι ένιωσε ο Οράτιος, όταν είδε τη νέα του «μέλισσα»;
7. Αν μπορούσες να προσθέσεις κάτι στη βιβλιοθήκη του Οράτιου, τι θα ήταν και γιατί;
8. Πώς θα ένιωθες αν είχες την ευκαιρία να δανειστείς βιβλία από μια κινητή βιβλιοθήκη; Πιστεύεις ότι είναι χρήσιμη για τους μακρινούς τόπους;

Η βιβλιοθήκη του Οράτιου ζωντανεύει!

Επιλέξτε **μία** από τις παρακάτω δραστηριότητες και ετοιμαστείτε να την παρουσιάσετε στην τάξη:

Κινητή βιβλιοθήκη: Φέρτε βιβλία από το σπίτι, δημιουργήστε μια μικρή βιβλιοθήκη στην τάξη (ονομάστε τη, στολίστε τη) και σκεφτείτε πώς θα μπορούσε να λειτουργήσει ο δανεισμός.

Συνέντευξη με τον Οράτιο: Γράψτε 5 ερωτήσεις που θα του κάνετε και φανταστείτε τις απαντήσεις του. Παρουσιάστε τη συνέντευξη ως διάλογο.

Αφίσα για τη Γιορτή Βιβλίου: Σχεδιάστε μια αφίσα με τίτλο, εικόνες και πληροφορίες για τη γιορτή που διοργάνωσαν οι φίλοι του Οράτιου.

Θυμηθείτε ξανά την κινητή βιβλιοθήκη του Οράτιου, για να απαντήσετε στις παρακάτω ερωτήσεις.

Πού επικρατούσε ησυχία;

.....

Πότε ακούστηκε ένα βουητό;

.....

Πού πήγαινε ο Οράτιος για να μαζέψει βιβλία;

.....

Πότε ξεκινούσε τη μεγάλη του βόλτα στα χωριά;

.....

ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ

- Οι λεξούλες που απαντούν στην ερώτηση «πού» ή «πότε» ονομάζονται επιρρήματα.
- Αυτά που απαντούν στο «πού» ονομάζονται τοπικά επιρρήματα.
- Αυτά που απαντούν στο «πότε» ονομάζονται χρονικά επιρρήματα.
- Υπάρχουν και άλλα είδη επιρρημάτων.
- Βρίσκονται κοντά σε ρήματα και είναι άκλιτα, δηλαδή δεν κλίνονται.

ΤΟΠΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

πάνω, κάτω, μπροστά, πίσω,
δεξιά, αριστερά, κοντά, μακριά,
ανάμεσα, μέσα, απέναντι, δίπλα,
χαμηλά, ψηλά, μακριά, βόρεια,
γύρω κ.ά.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

χθες, σήμερα, αύριο, μεθαύριο,
προχθές, πέρυσι, φέτος, του
χρόνου, απόψε, νωρίς, αργά,
ποτέ, κάποτε, έπειτα, ύστερα,
επιτέλους, αμέσως, σπάνια, κ.ά.

Αντιστοιχίστε τις παρακάτω προτάσεις με το σωστό χρονικό ή τοπικό επίρρημα. Στη συνέχεια, γράψτε το στο κενό που υπάρχει.

..... στο τραπέζι είναι το βιβλίο σου.	πίσω
Η γάτα κρύφτηκε ..... από την κουρτίνα.	δίπλα
Πρώτα θα διαβάσεις και ..... θα παίξεις.	πάνω
..... στο ψυγείο είναι μία καρέκλα.	νωρίς
..... ! Έρθε το δέμα που περιμέναμε.	σπάνια
..... πηγαίνω μόνος μου στο πάρκο.	επιτέλους
..... από το σχολείο είναι ένας φούρνος.	απέναντι
Μην αργήσεις! Να γυρίσεις	ύστερα

Στις παρακάτω προτάσεις να βάλετε τα ρήματα στη σωστή χρονική βαθμίδα (χθες-σήμερα-αύριο). Τα επιρρήματα θα σας βοηθήσουν να επιλέξετε το σωστό.

Τα παιδιά χθες (αγοράζουν - αγόρασαν) ..... από ένα βιβλίο.
Αύριο ο Λεωνίδας και η Μυρτώ (πήγαν - θα πάνε) ..... στο θέατρο.
Κάποτε (υπήρχε - θα υπάρχει) ..... μια μαγική βιβλιοθήκη.
Ο Οράτιος συχνά (πηγαίνει - πήγε) ..... στα γύρω χωριά.
Επιτέλους (έφτασε - θα φτάσει) ..... το δώρο που περίμενα!
Το καλοκαίρι σπάνια (θα βρέξει - βρέχει) ..... στο νησί μας.

Είμαι ένα βιβλίο, διάβασέ με

Είμαι ένα βιβλίο. Είσαι ένα βιβλίο. Όλοι είμαστε βιβλία.

Η ψυχή μου είναι η ιστορία που αφηγούμαι.

Κάθε βιβλίο έχει τη δική του ιστορία να πει.

Μπορεί να φαινόμαστε εντελώς διαφορετικά -

άλλα μεγάλα, άλλα μικρά,

άλλα πολύχρωμα, άλλα μονόχρωμα,

άλλα με λίγες σελίδες κι άλλα με πολλές.

Μπορεί να συμφωνούμε

ή να λέμε εντελώς διαφορετικά πράγματα.

Όμως αυτή είναι η ομορφιά μας.

Θα ήταν πολύ βαρετό να ήμασταν όλα ίδια.

Καθένα μας είναι μοναδικό.

Και καθένα από εμάς έχει το δικαίωμα να το σέβεσαι,

να το διαβάζεις χωρίς προκαταλήψεις,

να έχει τη θέση του στη βιβλιοθήκη σου.

Μπορείς να έχεις τις απόψεις σου για εμένα.

Μπορείς να ερευνάς, να κρίνεις και να σχολιάζεις ό,τι διαβάζεις.

Μπορείς να με βάλεις πίσω στο ράφι

ή να με κρατήσεις σφιχτά στην αγκαλιά σου

και να ταξιδέψουμε μαζί πολύ μακριά.

Αλλά ποτέ μην αφήσεις κάποιον να με πετάξει

ή να με διώξει σε άλλο ράφι.

Ποτέ μην ζητήσεις την καταστροφή μου

ή μην επιτρέψεις σε κάποιον να με καταστρέψει.

Κι αν έρθει κάποιον βιβλίο από άλλο ράφι στο δικό σου,

γιατί κάποιος ή κάτι το έδωσε μακριά, κάνε χώρο.

Αν πας λίγο πιο κει, χωράει δίπλα σου.

Προσπάθησε να νιώσεις όπως νιώθει.

Κατάλαβέ το. Προσπάτεψέ το.
Μπορεί να βρεθείς εσύ στη θέση του αύριο.
Γιατί κι εσύ είσαι ένα βιβλίο.
Όλοι είμαστε βιβλία.
Έλα, φώναξέ το δυνατά, ώστε να το ακούσουν όλοι:
“Είμαι ένα βιβλίο, διάβασέ με.”

Βαγγέλης Ηλιόπουλος

Σχεδιάσε ένα εξώφυλλο για το ποίημα «Είμαι ένα βιβλίο, διάβασέ με». Ζωγράφισε μια εικόνα που ταιριάζει με το νόημα του ποιήματος. Έπειτα, γράψε τον τίτλο με όμορφα μεγάλα γράμματα. Γράψε και το όνομα του ποιητή.

Στα βιβλία όχι μόνο διαβάζεις, αλλά τα ζεις ΟΛΑ!

Πρώτη φορά τον είχα συναντήσει στο συσσίτιο. Το συσσίτιο είναι φαγητό που ετοιμάζεται σε μεγάλες ποσότητες και μοιράζεται σε ομάδες ανθρώπων. Μου είχε κάνει εντύπωση που έτρωγε και διάβαζε. Πόσο ήθελα να μάθω κι εγώ να διαβάσω! Μετά κατάλαβα ότι αυτό που έψαχνε να βρει ήταν σελίδες. Διασκορπισμένες, πεταμένες σαν φθινοπωρινά φύλλα σελίδες από βιβλία.

Μια μέρα καθόταν σε ένα παγκάκι στην πλατεία. Αποφάσισα να του μιλήσω. Μόλις σήκωσε τα μάτια από τη σελίδα που διάβαζε, με είδε. Του χαμογέλασα. Σαν να τρόμαξε... Τι να σκέφτηκε εκείνη τη στιγμή άραγε;

Τον βρήκα πάλι μια άλλη μέρα, στην πλατεία να κάθεται στο παγκάκι και να διαβάζει... Σηκώθηκε. Σηκώθηκα. Κατέβηκε τις σκάλες της πλατείας. Κατέβηκα κι εγώ... ήταν σκοτάδι και δεν έβλεπα. Ο αέρας έφερνε μια αχνή μυρωδιά από παλιά χαρτιά και μελάνι. Φοβήθηκα. Τότε άναψε ένα φως και φώτισε τον χώρο.

- Α! έκανα από έκπληξη.

- Τι τις κάνεις όλες αυτές τις σελίδες;

- Τις σώζω. Βρίσκω όσες ανήκουν στο ίδιο βιβλίο, τις βάζω στη σειρά και σιγά-σιγά το βιβλίο γεννιέται ξανά!

- Θα μου μάθεις να διαβάζω; τον ρώτησα.

- Είναι εύκολο, αν το θέλεις πολύ.
- Θέλω πολύ! Απάντησα αμέσως.
- Ωραία! Θα σου μάθω να τα διαβάζεις όλα!

Έμεινα εκεί μαζί του. Τον βοηθούσα κι εκείνος μου μάθαινε να διαβάζω. Κάθε φορά που βρίσκαμε όλες τις σελίδες ενός βιβλίου, πριν το βάλουμε στο ράφι το διαβάζαμε δυνατά, μια σελίδα αυτός, μια εγώ. Τα λόγια τους έμοιαζαν να ζωντανεύουν γύρω μας.

- Τα βιβλία δεν είναι για τα ράφια της βιβλιοθήκης, μου έλεγε.
- Το ξέρω, είναι για να τα διαβάζουμε, απαντούσα.
- Να τα διαβάζουμε, να ταξιδεύουμε στις σελίδες τους, να τα ζούμε. Έτσι κάθε βιβλίο γίνεται μέρος των αναμνήσεών μας.
- Πώς τα ζούμε όμως; Θα μου μάθεις το μυστικό;
- Διαλέγεις έναν ήρωα από κάθε βιβλίο που διαβάζεις, τον πιο αγαπημένο σου και γίνεσαι ένα με αυτόν. Βλέπεις με τα μάτια του. Ακούς με τα αυτιά του. Νιώθεις με την ψυχή του. Έτσι δεν ζεις μόνο τη δική σου ζωή. Ζεις και τη δική του. Στα βιβλία, λοιπόν, όχι μόνο διαβάζεις, αλλά τα ζεις ΟΛΑ!

*(Διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο του Βαγγέλη Ηλιόπουλου
Όλα μπορείς να τα ζήσεις με ένα βιβλίο)*

**Διαβάζουμε, συζητάμε και απαντάμε στις ερωτήσεις.
Μπορούμε να ξαναδιαβάσουμε ή να ακούσουμε το κείμενο
όσες φορές θέλουμε, με το μαγικό τετραγωνάκι!**

- Πού τον συνάντησε πρώτη φορά;
- Τι του είχε κάνει εντύπωση;
- Τι έψαχνε να βρει;
- Πού οδηγούσαν οι σκάλες της πλατείας;
- Γιατί έψαχνε να βρει σκόρπιες σελίδες;
- Τι ζήτησε το παιδί να μάθει;
- Όταν έβρισκαν όλες τις σελίδες ενός βιβλίου, πριν το βάλουν στο ράφι, τι έκαναν;
- Πώς ζούμε τα βιβλία;

Βρείτε στο κείμενο την πρόταση που λέει τι κάνει τις σελίδες που βρίσκει. Μπορείτε να καθαρογράψετε την πρόταση, μία φορά, στις γραμμές που ακολουθούν;

Ώρα για συζήτηση!

Συζητήστε στην ομάδα σας:

- Υπάρχει ένας συγκεκριμένος χώρος που σας αρέσει να διαβάζετε;
- Υπάρχει κάποια ώρα που σας αρέσει περισσότερο να διαβάζετε;
- Σας αρέσει να διαβάζετε μόνοι σας ή με παρέα;

Οι παρακάτω εικόνες θα σας βοηθήσουν στη συζήτησή σας.

- Να βρει ο καθένας μόνος του το σημείο στο κείμενο που λέει το μυστικό «πώς ζούμε τα βιβλία». Να το διαβάσετε σιωπηρά και στη συνέχεια ο καθένας να επιλέξει τον αγαπημένο του ήρωα και να προσπαθήσει να περιγράψει προφορικά μια περιπέτειά του.

- Μπορείτε να φέρετε ο καθένας το αγαπημένο σας βιβλίο στην τάξη και να κάνετε μια σύντομη παρουσίαση.

- Ο παρακάτω πίνακας θα σας βοηθήσει, ώστε να συγκεντρώσετε όλες τις απαραίτητες οδηγίες.

Ποιος είναι ο τίτλος του;	
Ποιος είναι ο συγγραφέας;	
Ποιος έκανε τις εικόνες;	
Γράψτε με λίγα λόγια τα πιο σημαντικά από το περιεχόμενό του, ώστε να μπορέσετε να κάνετε πιο εύκολα την παρουσίαση.	

Ξαναγυρίστε στο κείμενο «Στα βιβλία όχι μόνο διαβάζεις, αλλά τα ζεις ΟΛΑ!» και διαβάστε ξανά τους διαλόγους. Σε ομάδες, επιλέξτε μία από τις δύο δραστηριότητες:

1. Παίξτε τους διαλόγους με θεατρικό παιχνίδι!

- Χωριστείτε σε ρόλους και παίξτε τη σκηνή σαν μικρό θεατρικό.
- Μπορείτε να αλλάξετε κάποιες φράσεις ή να προσθέσετε κινήσεις.
- Χρησιμοποιήστε αντικείμενα από την τάξη για να κάνετε την παράσταση πιο ζωντανή!

2. Ζωγραφίστε τη σκηνή!

- Επιλέξτε την αγαπημένη σας σκηνή από το κείμενο και ζωγραφίστε τη.
- Παρουσιάστε την στην τάξη και εξηγήστε γιατί την επιλέξατε.

Κάθε ομάδα διαλέγει μία από τις δύο δραστηριότητες και την παρουσιάζει στην τάξη!

Ας προβληματιστούμε!

Ξέρουμε ότι τα βιβλία έχουν μια συγκεκριμένη μορφή. Έχουν ένα εξώφυλλο και στη συνέχεια υπάρχουν σελίδες που μπορούμε να τις ξεφυλλίσουμε. Κάποιες μπορούμε να τις προσπεράσουμε γρήγορα και σε κάποιες να μείνουμε περισσότερο.

Μπορούμε από τις εικόνες να μαντέψουμε το περιεχόμενο. Μπορούμε να διαβάσουμε τις λέξεις που συνθέτουν ένα κείμενο.

Ένα βιβλίο μπορούμε να το έχουμε μαζί μας. Στο κρεβάτι μας, στο σχολείο, στην παραλία, αλλά και στο πάρκο.

Παρατηρήστε τις παρακάτω εικόνες. Τα κορίτσια που βλέπετε τι κάνουν;

Τι έχει καθεμιά μπροστά της και διαβάζει;

Ήξερες ότι πλέον σήμερα πολλά βιβλία είναι σε **ηλεκτρονική μορφή**;

ΜΑΘΑΙΝΩ ΓΙΑ ΤΟ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ

Ένα βιβλίο σε ηλεκτρονική μορφή έχει τα ίδια χαρακτηριστικά με τα βιβλία που ξέρουμε.

Η διαφορά είναι ότι μπορεί να είναι αποθηκευμένο στον υπολογιστή, στο τάμπλετ ακόμη και σε ένα κινητό.

Αυτό μας διευκολύνει, γιατί δεν χρειάζεται να έχουμε πολλά βιβλία μαζί μας.

Μπορούμε να έχουμε μια συσκευή και εκεί να βρίσκουμε όποιο βιβλίο θέλουμε. Αρκεί βέβαια αυτό το βιβλίο να κυκλοφορεί και σε αυτή την μορφή.

Επομένως, καθένας μπορεί να διαλέξει: ένα βιβλίο με την μορφή που όλοι γνωρίζουμε, αλλά και ένα **ηλεκτρονικό βιβλίο**.

Γίνετε συγγραφείς μιας φανταστικής ιστορίας ή ενός παραμυθιού!

Τι είναι μια φανταστική ιστορία; Είναι μια ιστορία με γεγονότα και χαρακτήρες που δεν υπάρχουν στην πραγματικότητα. Μπορεί να εξελίσσεται σε έναν φανταστικό κόσμο, όπου οι ήρωες συναντούν περιπέτειες, μαγεία και μυστήρια!

Δεν χρειάζεται να είσαι συγγραφέας! Αρκεί να ακολουθήσεις αυτές τις οδηγίες:

1. Βρες έναν τίτλο -
Σκέψου έναν τίτλο που να ταιριάζει στην ιστορία σου.

2. Δημιούργησε το φανταστικό σου περιβάλλον (δάσος, πλανήτης, παλάτι).

3. Σκέψου τους ήρωες (μάγος, ιππότης, ρομπότ). Έχουν μαγικές δυνάμεις ή ξεχωριστές ικανότητες;

4. Βρες την πρόκληση ή την απειλή (κακός μάγος, δύσκολο ταξίδι). Τι πρόβλημα αντιμετωπίζουν οι ήρωες;

5. Περιγράψε την περιπέτεια - Τι δυσκολίες πρέπει να ξεπεράσουν;

6. Η κορύφωση της ιστορίας - Πώς λύνεται το πρόβλημα;

7. Το τέλος - Πώς τελειώνει η ιστορία; Οι ήρωες επιστρέφουν στην καθημερινότητά τους;

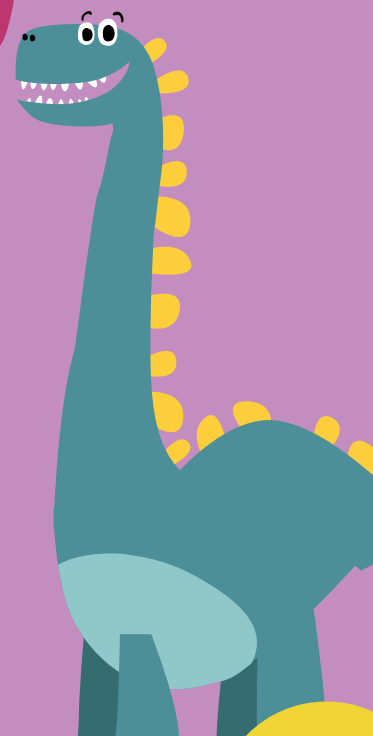
Χρήσιμες λέξεις για την ιστορία σου!

- Φανταστικό περιβάλλον: κάστρο, δάσος, πλανήτης, παλάτι.

- Ήρωες: μάγος, δράκος, νεράιδα, ιππότης.

- Μαγεία και περιπέτεια: ξόρκι, θησαυρός, χρίφος, φυλακισμένος.

- Συναισθήματα: χαρά, φόβος, αγωνία, ενθουσιασμός.

Κοιτάξτε τις παραπάνω εικόνες. Συζητήστε στην ομάδα σας και επιλέξτε όποια σας αρέσει. Έπειτα, σκεφτείτε και διηγηθείτε μια φανταστική ιστορία. Μπορεί να ξεκινάει ένα παιδί και να συνεχίζει άλλο, ώστε η ιστορία να ολοκληρωθεί συμμετέχοντας όλα τα παιδιά κάθε ομάδας.

Το μαγικό ταξίδι των βιβλίων

Κάθε φορά που ανοίγω ένα βιβλίο, είναι σαν να ξεκλειδώνω μια μυστική πόρτα. Δεν είμαι πια στο δωμάτιό μου. Ξαφνικά βρίσκομαι σε ένα κάστρο γεμάτο μυστήρια, σε μια θάλασσα με γοργόνες ή σε ένα δάσος με ξωτικά.

Οι λέξεις στις σελίδες μοιάζουν με μικρούς οδηγούς. Με παίρνουν από το χέρι και με ταξιδεύουν. Μου γνωρίζουν ήρωες γενναίους, φίλους αστείους, κόσμους που δεν είχα φανταστεί.

Καμιά φορά, το βιβλίο μου ψιθυρίζει μυστικά. Μου δείχνει πώς να καταλαβαίνω τα συναισθήματα των άλλων, πώς να λύνω προβλήματα, πώς να βλέπω τον κόσμο με άλλα μάτια.

Όταν τελειώνει η ιστορία, μπορεί να κλείνω το βιβλίο, αλλά το ταξίδι δεν σταματά. Μένει στην καρδιά μου, σαν μια όμορφη ανάμνηση, έτοιμο να ξαναρχίσει όποτε θελήσω.

Γιατί ένα βιβλίο δεν είναι απλώς σελίδες και γράμματα. Είναι ένα μαγικό ταξίδι, και κάθε φορά που το ανοίγεις... αρχίζει μια νέα περιπέτεια!

Σκέψου ένα βιβλίο που έχεις διαβάσει ή ένα που θα ήθελες να διαβάσεις.

Γράψε 3 σειρές για το πού σε ταξιδεύει και πώς σε κάνει να νιώθεις.

- Σε ποιο μέρος σε πηγαίνει η ιστορία;
- Τι εικόνες βλέπεις στο μυαλό σου;
- Τι συναισθήματα σου δημιουργεί;

Απάντησε τις παρακάτω ερωτήσεις ξεκινώντας με «Ναι» ή «Όχι», όπως το παράδειγμα:

Σου αρέσει να διαβάζεις βιβλία;

Ναι, μου αρέσει να διαβάζω βιβλία.

Οι γονείς σου σου διαβάζουν παραμύθια;

Υπάρχει μια συγκεκριμένη θέση που κάθεσαι ή κάθεστε μαζί με τους γονείς σας και διαβάζετε;

Ταξιδεύεις μαζί με τους ήρωες του βιβλίου σου σε μέρη μαγικά;

7.4

Γράψε λίγα λόγια για τον αγαπημένο σου ήρωα. Αυτός μπορεί να είναι από κάποιο παραμύθι ή από κάποια παιδική σειρά που παρακολουθείς. Οι παρακάτω ερωτήσεις θα σε βοηθήσουν. Απάντησε σε αυτές σύντομα και μετά προσπάθησε να περιγράψεις τον ήρωά σου.

- Ποιο είναι το όνομά του; .....
- Σε ποιο βιβλίο εμφανίζεται; .....
- Ποια είναι τα εξωτερικά χαρακτηριστικά του; .....
- Πώς είναι ο χαρακτήρας του; .....
- Γιατί είναι ο αγαπημένος σου; .....

Αν θέλεις, μπορείς μόνο να ζωγραφίσεις τον αγαπημένο σου ήρωα.

Απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις ξεκινώντας την απάντηση με «Ναι» ή «Όχι».

- Σου αρέσει να διαβάζεις ποιήματα;
- **Όχι, δεν μου αρέσει.**
- Γνωρίζεις, αν στον τόπο που μένεις, υπάρχει κτίριο βιβλιοθήκης;
- .....
- Θέλεις να επισκεφτείς τη βιβλιοθήκη της πόλης σου;
- .....
- Ταξιδεύεις σε φανταστικά μέρη, όταν διαβάζεις ένα βιβλίο;
- .....
- Διαβάζεις το βράδυ πριν κοιμηθείς;
- .....
- Συζητάς με τους φίλους σου για κάποιο βιβλίο που σου άρεσε;
- .....

Ο ένας μαθητής διαβάζει την απάντηση κι ο άλλος μαθητής προσπαθεί να μαντέψει την ερώτηση.

- .....
- Ο Ιάκωβος έφερε στην τάξη το αγαπημένο του βιβλίο.
- .....
- Η αγαπημένη μου συνήθεια πριν κοιμηθώ, είναι το διάβασμα.
- .....
- Μου αρέσει να διαβάζω στον καναπέ.
- .....
- Περισσότερο μου αρέσουν τα βιβλία με φανταστικές περιπέτειες.

Να βρείτε τα επιρρήματα στις παρακάτω προτάσεις. Στη συνέχεια, να τα χωρίσετε σε τοπικά και χρονικά.

Χθες πήγαμε στο θέατρο και είδαμε μια παιδική παράσταση.

Ανάμεσα στον καναπέ και στην πολυθρόνα υπάρχει ένα μικρό τραπέζακι.

Η αγαπημένη μου φίλη μένει απέναντι από το σπίτι μας.

Σπάνια πηγαίνω στη θάλασσα τον χειμώνα.

Κάποτε θα ταξιδέψουμε σε μια χώρα μακρινή.

Μην πας πολύ μακριά! Θέλω να βλέπω πού παίζεις.

Η γάτα μας συνήθως κοιμάται κάτω από τον καναπέ.

Ύστερα από ώρα την είδα να κάθεται ανάμεσα σε δύο άγνωστους ανθρώπους.

ΤΟΠΙΚΑ	ΧΡΟΝΙΚΑ

Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας τα ρήματα στον σωστό τύπο.

Στο νηπιαγωγείο κάθε βδομάδα (διαβάζω) ..... ένα παραμύθι μαζί με τη δασκάλα.

Το μετεωρολογικό δελτίο είπε ότι αύριο μάλλον (βρέχω) .....

Ποτέ δεν (πηγαίνω) ..... μόνοι μας στο πάρκο.

Ο Γιώργος και η Κατερίνα σπάνια (έρχομαι) ..... στο σπίτι μας.

Όταν (σταματώ) ..... η βροχή, αμέσως (βγαίνω) ..... ο ήλιος.

Έπειτα από πολλές ώρες (φτάνω) ..... στο σπίτι.

Τι έμαθα τελικά;

- 1 το έμαθα άριστα   3 άρχισα να μαθαίνω
2 το έμαθα αρκετά   4 δεν το έμαθα καθόλου

Επίλεξε το χρώμα και τον αριθμό που σου ταιριάζει.	1	2	3	4
Έμαθα να απαντώ με ΝΑΙ και ΟΧΙ.				
Έμαθα να κάνω ερωτήσεις με το ποιος - πού - πώς.				
Έμαθα για τα τοπικά επιρρήματα.				
Έμαθα για τα χρονικά επιρρήματα.				
Έμαθα να βάζω σωστά τα ρήματα ανάλογα με το πότε.				
Έμαθα τι κάνει ο συγγραφέας.				
Έμαθα τι κάνει ο εικονογράφος.				
Έμαθα τι είναι το ηλεκτρονικό βιβλίο.				

ΞΑΝΑΣΚΕΦΤΟΜΑΙ...

Σκεφτόμαστε ξανά τι κάναμε στην εργασία μας. Έτσι θα καταλάβουμε πώς να το κάνουμε καλύτερα την επόμενη φορά.

Τι κάναμε καλά; Σκέψου κάτι που κάναμε και πήγε πολύ καλά.

.....

.....

Τι μπορούμε να κάνουμε καλύτερα την επόμενη φορά;
Σκέψου ένα σημείο που μπορούμε να βελτιώσουμε.

.....

.....

Ώρα για παιχνίδι!

ΛΕΞΟΚΟΥΤΟ

βιβλίο - εξώφυλλο - σελίδα - ήρωες - παρουσίαση - γιορτή βιβλίου
- συγγραφέας - εικονογράφος - βιβλιοθήκη - ράφια - κτίριο - κινητή
βιβλιοθήκη - δανείζομαι - διαβάζω - διάβασμα - φαντασία - γνώση

ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΜΕ, ΘΥΜΟΜΑΣΤΕ, ΜΑΘΑΙΝΟΥΜΕ...

Συλλογή υλικού για τις
εθνικές, θρησκευτικές
και κοινωνικές επετείους

Στις σελίδες που ακολουθούν περιέχεται ενδεικτικό υλικό για τις μεγάλες και σημαντικές επετείους οι οποίες:

- Α. Μας θυμίζουν τις ένδοξες σελίδες της ιστορίας μας.
- Β. Μας μαθαίνουν τις θρησκευτικές παραδόσεις και τα έθιμα του τόπου μας.
- Γ. Μας μαθαίνουν ποιες είναι σημαντικές ημέρες για εμάς και τους άλλους.

Μαύρη ζωή που κάνουμε εμείς οι μαύροι κλέφτες

Μαύρη, μωρέ, πικρή είν' η ζωή
που κάνουμε εμείς οι μαύροι κλέφτες,
εμείς οι μαύροι κλέφτες.

Όλη, μωρέ, όλη μερούλα πόλεμο.
Όλη μερούλα πόλεμο,
το βράδυ καραούλι.

Με φό, μωρέ, με φόβο τρώμε το ψωμί.
Με φόβο τρώμε το ψωμί,
με φόβο περπατάμε.

Ποτέ, μωρέ, ποτέ μας δεν αλλάζουμε.
Ποτέ μας δεν αλλάζουμε
και δεν ασπροφορούμε.

Κοντά, μωρέ, κοντά
στα ξημερώματα.
Κοντά στα ξημερώματα,
γυρίζω να πλαγιάσω.

Το χε-, μωρέ το χέρι μου
προσκέφαλο.
Το χέρι μου προσκέφαλο
και το σπαθί μου στρώμα.

Και το, μωρέ, και το ντουφέκι μου
αγκαλιά.
Και το ντουφέκι μου αγκαλιά
σα το παιδί τη μάνα.

Κλέφτικο δημοτικό τραγούδι

Ήρωες της επανάστασης

25η Μαρτίου

Βροντά κι η πλάση σήμερα χαρούμενη ξυπνά
φουσκώνουνε τα πέλαγα, ψηλώνουν τα βουνά.
Παντού τραγούδια και χαρές σε πόλεις και χωριά
Εικοσιπέντε του Μαρτιού. Γιορτάζ' η Λευτεριά.

Ξυπνούνε τα Καλάβρυτα, το χάνι της Γραβιάς,
τα καριοφίλια ανοίγουνε τον τάφο της σκλαβιάς.
Κρήτη, Μοριάς και Ρούμελη και Σούλι και Ψαρά.
Γιορτάστε τη, τη Λεβεντιά ακόμα μια φορά.

Στην Αλαμάνα σήμερα ο Διάκος πάλι ορθός
και ξαναστήθη απ' την αρχή στο Ζάλογγο χορός.
Στα Δερβενάκια γίγαντας ο Γέρος του Μοριά.
Χαρείτε το! Φωνάξτε το! ΖΗΤΩ! η Λευτεριά!

Σ. Σπεράντζας

Δύο ήρωες του 1821

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ήταν από φημισμένη γενιά. Ο παππούς του και ο πατέρας του είχαν πολεμήσει τους Τούρκους. Ήξερε πολύ καλά τα βουνά της Μάνης. Όταν ξεκίνησε η Επανάσταση, προσπάθησε να οργανώσει τους χωρικούς σε στρατιώτες. Τους μιλούσε για την ελευθερία, τους γύμναζε, τους μάθαινε να χρησιμοποιούν τα όπλα. Χρησιμοποίησε τη στρατηγική του και την εξυπνάδα του, για να μπορέσει ο στρατός του να αντιμετωπίσει τους Τούρκους που ήταν πολυάριθμοι. Το βράδυ, πριν από τη μάχη, γυρνούσε στα υψώματα με αναμμένους δαυλούς, για να νομίζουν οι εχθροί ότι ήταν πολλοί οι Έλληνες αγωνιστές. Η πρώτη μεγάλη μάχη που έδωσαν ήταν στο Βαλτέτσι. Αυτός ήταν που οργάνωσε τον αποκλεισμό της και κατάφεραν και την πήραν από τους Τούρκους κατακτητές.

Η Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα ήταν από την Ύδρα. Είχε μεγάλη περιουσία και πολλά καράβια που τα διέθεσε για τον αγώνα των Ελλήνων. Αγωνίστηκε με όλες τις δυνάμεις της για την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Τούρκους. Σχημάτισε στις Σπέτσες δική της ομάδα πολεμιστών που τους συντηρούσε με χρήματα και πολεμοφόδια.

Το καλύτερό της πλοίο, ο Αγαμέμνων, πήρε μέρος στον αγώνα. Μόνο αυτή το οδηγούσε. Στην πολιορκία του Ναυπλίου, πρώτη και καλύτερη μπήκε στις φλόγες. Μαζί με τον Κολοκοτρώνη πολέμησε στην Τρίπολη.

(Στοιχεία από το βιβλίο της Βασιλικής Μαρκάκη και του Ζήνωνα Ζαμπακίδη «Τα πρόσωπα της Επανάστασης του 1821»).

Η γιορτή του Ευαγγελισμού

Στης άνοιξης την αγκαλιά, στου Μάρτη την πορεία,
άγγελος φέρνει μήνυμα, ελπίδας προφητεία.

Στην Παναγιά, την ταπεινή, κρίνο δωρίζει
και την ελπίδα στον κόσμο πάλι χαρίζει.

Με αγνότητα κι αφοσίωση η Παναγιά δακρύζει,
την ώρα που η θεία χαρά στην καρδιά της ανθίζει.

Μιας μάνας δάκρυ, του Θεού η ευλογία,
την αγάπη ενώνει, του κόσμου την αρμονία.

Στην Ελλάδα τη γιορτινή το έθνος γονατίζει,
με σεβασμό και πίστη την Παναγιά γιορτάζει.

Διπλή γιορτή, διπλή χαρά, ευχές γεμάτη μέρα,
του Ευαγγελισμού η φωνή πλανιέται πέρα ως πέρα.

Leonardo da Vinci, Ο Ευαγγελισμός

Ψάχνοντας το Πάσχα

Η Νιάνια, όταν άκουσε τη φράση ότι έρχεται το Πάσχα, αμέσως αναρωτήθηκε:

- Από πού έρχεται;

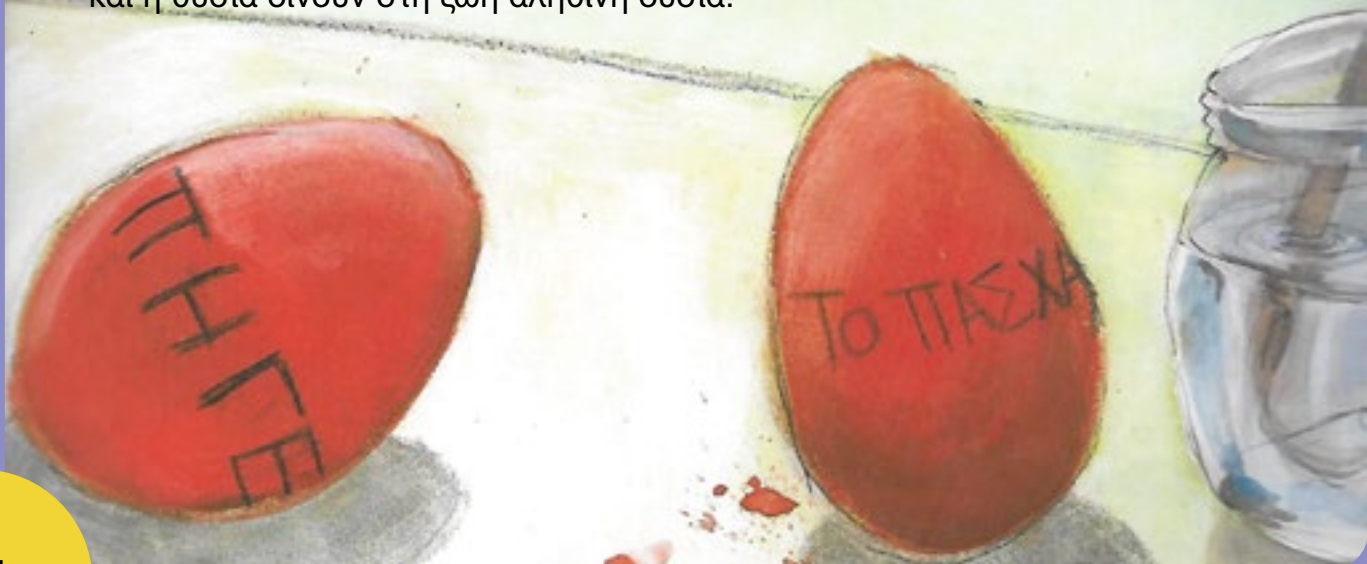
Κανένας όμως δεν της έδινε μια απάντηση στην επίμονη ερώτησή της. Γι' αυτό τον λόγο, μαζί με μια παρέα από κότες, αρνάκια και κουνέλια, άρχισε να ψάχνει από πού έρχεται το Πάσχα. Γρήγορα βρέθηκαν στην εξοχή.

Η Νιάνια, που ποτέ δεν κάνει πίσω μέχρι να βρει αυτό που ψάχνει, βρήκε μια πασχαλίτσα και τη ρώτησε: «Εσύ θα ξέρεις! Πού πήγε το Πάσχα;» Η πασχαλίτσα, χωρίς να απαντήσει, τους έκανε νόημα να την ακολουθήσουν. Πήγαιναν και όλο πήγαιναν, ώσπου νύχτωσε. Κάθισαν κάτω από μια πασχαλιά και η ευωδία της απλωνόταν παντού. Κάποια στιγμή, κουνώντας τα κλαδιά της, τους έδειξε μια σπηλιά στο βουνό, από όπου έβγαινε ένα άσπρο φως!

- Μα είναι αδύνατον να πάμε εκεί; Οι κότες δεν πετούν, τα αρνάκια κρυώνουν τη νύχτα και τα κουνελάκια δεν σκαρφαλώνουν!

Η πασχαλιά συνέχισε να δείχνει τη σπηλιά και ξαφνικά ακούστηκε μια αέρινη φωνή:

- Το Πάσχα είναι πέρα από ό,τι πιστεύουμε ως φυσικό. Είναι εκεί που η αγάπη και η θυσία δίνουν στη ζωή αληθινή ουσία.

Τελικά, η παρέα κατάφερε να φτάσει στη σπηλιά. Τότε η Νιάνια άρχισε να τους λέει την ιστορία για εκείνο το μωρό που γεννήθηκε στον στάβλο. Ένα αρνάκι συμπλήρωσε:

- Όταν μεγάλωσε, έγινε Αυτός που μίλησε για την αγάπη. Κάποιοι, όμως, δεν ήθελαν να Τον ακούσουν και Τον σταύρωσαν.

Οι φίλοι του έβαλαν το σώμα του σε μια σπηλιά. Όταν πήγαν να Τον κλάψουν, η σπηλιά ήταν άδεια!

- Άδεια;

- Ναι! Εκείνος είχε γυρίσει στη ζωή.

Τότε ακούστηκαν καμπάνες να χτυπούν χαρούμενα. Ήταν πια μεσάνυχτα και η Νιάνια, μαζί με την παρέα της, από ψηλά είδαν ένα φως να ανάβει τις λαμπάδες των παιδιών και να αγκαλιάζει όλη τη γη και τον ουρανό. Η Νιάνια, γεμάτη χαρά, άναψε τη λαμπάδα της και είπε στους φίλους της:

- Εδώ είναι το Πάσχα, το αληθινό!

(Απόσπασμα από το βιβλίο του Βαγγέλη Ηλιόπουλου «Πού πήγε το Πάσχα».)

Μια πασχαλιάτικη έκπληξη!

Τη Μεγάλη Πέμπτη είναι η μέρα που οι νοικοκυρές βάφουν τα αβγά κόκκινα και πολλές κάνουν κουλούρια και τσουρέκια. Η κυρία Αργυρώ ξύπνησε χαράματα της Μεγάλης Πέμπτης για να τα προλάβει όλα. Διάλεξε τα πιο μεγάλα αβγά και τα πιο άσπρα και τα έβρασε. Μέχρι να κρυώσουν τα αβγά, ξεκίνησε να ζυμώνει τα τσουρέκια.

Όπως κάθε χρόνο, φώναξε τα παιδιά της γειτονιάς για να την βοηθήσουν. Η Μαρία βοηθούσε ρίχνοντας τα υλικά, η Αλίκη και ο Παναγιωτάκης προσπαθούσαν να δώσουν κάποιο σχήμα στη ζύμη και ο Νικολάκης γελούσε καθώς έβλεπε το αλεύρι να πέφτει πάνω τους.

Όταν τα αβγά κρύωσαν ξεκίνησαν το βάψιμο. Η κυρία Αργυρώ ήθελε να δοκιμάσει ένα καινούργιο τρόπο βαφής. Πρότεινε στα παιδιά να ζωγραφίσουν τα αβγά. Έβαλαν για βάση το κόκκινο χρώμα γιατί έτσι είναι το έθιμο. Το κόκκινο χρώμα στα αβγά συμβολίζει το αίμα του Χριστού. Κι όταν αυτό στέγνωσε άρχισαν να τα ζωγραφίζουν με διάφορα χρώματα.

Το βράδυ του Μεγάλου Σαββάτου τα παιδιά μαζεύτηκαν στο σπίτι της κυρίας Αργυρώς. Πήρε το καθένα το αβγό που του άρεσε και πριν καλά-καλά ακουστεί το «Χριστός Ανέστη» τσούγκρισαν τα αβγά τους. Ο μικρός Νικολάκης τσούγκρισε το αβγό του με την Αλίκη. Και τι έκπληξη ήταν αυτή! Ξεπετάχθηκε ένα πουλάκι κατακίτρινο με μια τούφα κόκκινη στο κεφαλάκι του. Μικροί και μεγάλοι έμειναν με το στόμα ανοιχτό. Δεν είχε ξανασυμβεί κάτι τέτοιο! Ο Νικολάκης είχε κάνει μια πονηριά. Είχε πάρει ένα αβγό από την φωλιά της κλώσας και δεν το είχε βράσει μαζί με τα υπόλοιπα αβγά. Τα παιδιά άρχισαν να διαφωνούν ποιος πρέπει να πάρει το πουλάκι. Τότε η κυρία Αργυρώ τους πλησίασε και τους είπε ότι το καλύτερο θα ήταν να το επιστρέψουν στη μανούλα του και να το βάλουν στην φωλίτσα του. Τα παιδιά αδιαμαρτύρητα συμφώνησαν.

*(Διασκευασμένο απόσπασμα από το βιβλίο της Μαρίας Αρφέ
«Ο Νικολάκης και το πασχαλινό αβγό»)*

Ποιήματα για το Πάσχα και την Ανάσταση

«Η ημέρα της Λαμπρής»

Διονύσιος Σολωμός (Απόσπασμα)

Χριστός ανέστη! Νέοι, γέροι και κόρες,
όλοι, μικροί – μεγάλοι, ετοιμαστείτε
μέσα στες εκκλησίες τες δαφνοφόρες
με το φως της χαράς συμμαζωχτείτε
ανοίξετε αγκαλιές ειρηνοφόρες
ομπροστά στους Αγίους και φιληθείτε!
Φιληθείτε γλυκά, χείλη με χείλη,
πέστε Χριστός Ανέστη, εχθροί και φίλοι!

Απόσπασμα από το ποίημα «Άξιον Εστί»

του Οδυσσέα Ελύτη

Θέ μου Πρωτομάστορα
μέσα στις πασχαλιές και Συ
Θέ μου Πρωτομάστορα
μύρισε την Ανάσταση!

«Πασχαλιάτικη Χαρά»

Ρένα Καρθαίου

Κόκκινο μεγάλο αυγό
έπεσε απ' τον ουρανό
κι ως το χώμα κάτω αγγίζει
τσακ, το τσόφλι του τσακίζει
και ξεχύνονται από μέσα
σαν μπαλίτσες με φτερά
κιτρινούλικά πουλάκια
πασχαλιάτικη χαρά
και τσίου-τσίου λεπτές φωνούλες
μας μηνούνε:
«Χριστιανοί αναστήθηκε ο Χριστός
μας κι έχει η άνοιξη φανεί»

Πρωτομαγιά

Λουλούδια ας διαλέξουμε
και ρόδα και κρίνα
κι ελάτε να πλέξουμε
στεφάνια με κείνα,
στο Μάη που σήμερα
προβάλλει στη γη.

Τ' αηδόνια συμφώνησαν
της γης τ' αγγελούδια
και βρήκαν και τόνισαν
καινούργια τραγούδια,
στο Μάη που σήμερα
προβάλλει στη γη.

Η θάλασσα γίνεται
καθρέφτης και πάλι,
το κύμα της χύνεται
κι ο φλοίσβος τον ψάλλει,
στο Μάη που σήμερα
προβάλλει στη γη.

Χορεύει το πρόβατο
τ' αρνάκι βελάζει
κι απ' τον αγκαθόβατο
δροσούλα σταλάζει,
στο Μάη που σήμερα
προβάλλει στη γη.

Ιωάννης Πολέμης

Μια μέρα

Μια μέρα μέτρησα τα δάχτυλά σου και τα φίλησα ένα ένα.

Μια μέρα που χιόνιζε σε σήκωσα ψηλά και έβλεπα τις νιφάδες που έλιωναν στο πρόσωπό σου.

Μια μέρα διασχίσαμε τον δρόμο και κρατούσες το χέρι μου σφιχτά.

Τότε ήσουν το μωρό μου και τώρα είσαι το παιδάκι μου.

Κάποιες φορές, όταν κοιμάσαι, σε βλέπω που ονειρεύεσαι και μαζί σου ονειρεύομαι κι εγώ...

...πως μια μέρα θα βουτήξεις στα καταγάλανα νερά της θάλασσας.

...πως μια μέρα θα διασχίσεις ένα πυκνό δάσος.

...πως μια μέρα τα μάτια σου θα πλημμυρίσουν από τέτοια χαρά που θα λάμπουν.

...πως μια μέρα θα τρέξεις τόσο πολύ και τόσο γρήγορα που θα νιώσεις την ανάσα σου να κόβεται.

...

Μια μέρα θα σταθώ στη βεράντα και θα σε βλέπω να με χαιρετάς καθώς θα απομακρύνεσαι...

(απόσπασμα από το παιδικό βιβλίο
«Μια μέρα» των Άλισον Μακ Γκι
και Πίτερ Χ. Ρέινολντς)

Βάσει του ν. 3966/2011, τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α΄).

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού/ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

[Redacted text area]